

Vilnius
University

VILNIUS UNIVERSITET

FILOLOGISKA FAKULTETEN

INSTITUTET FÖR ÖSTERSJÖREGIONENS SPRÅK OCH KULTURER

CENTRUM FÖR NORDISKA STUDIER

Monika Budrikaitė

**Vilken typ av norrlänningar skrattar man åt? Stiliseringen av människor i
glesbygden i TV-serien "Leif & Billy"**

Magisteruppsats

Handledare: prof. dr. Loreta Vaicekauskienė

2021

Vilnius

Abstrakt

Denna magisteruppsats undersöker representationen av mannen på glesbygden i den populära svenska tv-serien ”Leif & Billy” (2017–2021). Syftet med denna studie är att undersöka hur människor i den svenska periferin är representerade i tv-serien i fråga och vilka underliggande ideologier som den här framställningen implicerar. Genom att utgå från stil och stiliseringsteori (Coupland 2007), analyserar jag fikionaliserade mediarepresentationer av människor i Norrland – den nordligaste av Sveriges delar – och vilka stilistiska element (semiotiska och lingvistiska) som används för att skapa den prototypiska bilden av norrlänningen.

Studien visar att semiotiska och lingvistiska representationselement som används för att skapa den lantliga identiteten framkallar humor när karaktärerna är stilerade som odugliga att ackommodera med situationer eller saknar sociolingvistisk kompetens att göra det samt ofta misslyckas trots en vilja att ändra på sin egen identitet till någon annan. Från det sociolingvistiska perspektivet främjar den extrema stileringen av norrlänningar diskurserna om den språkliga homogeniteten och om klassamhället.

Nyckelord: stil, stilisering, språkideologier, svensk tv, glesbygd, humor, Norrland.

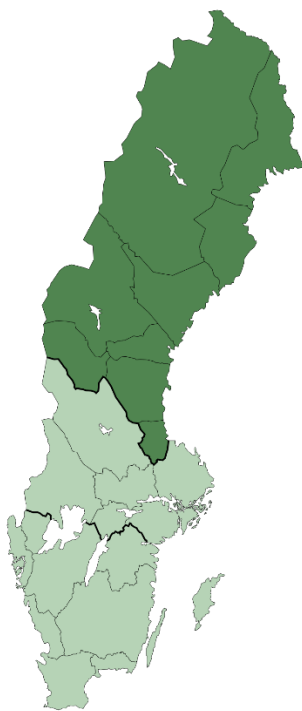
Innehållsförteckning

1	Inledning.....	4
1.1	Stereotyper om norrlänningar.....	6
1.2	Tidigare forskning om icke-standardpråkstalare i fiktion.....	6
1.3	Disposition.....	8
2	Teoretisk bakgrund.....	9
2.1	Stil och stilisering.....	9
2.2	High performance.....	11
2.3	Sociolingvistisk forskning på fiktion.....	12
2.4	Språkattityder och språkideologier.....	13
2.5	Mediernas roll för språkideologierna.....	15
3	Metod och material.....	17
3.1	Bakgrunden till tv-serien ”Leif & Billy”.....	19
4	Analys.....	20
4.1	Seriens semiotiska element.....	20
4.1.1	Norrland: generaliserad periferi.....	20
4.1.2	Oskickliga och löjliga karaktärer.....	21
4.2	Språket som identitetsskapande för lantlighet.....	26
4.2.1	Hypermaskulina.....	26
4.2.2	Obildad.....	29
4.2.3	Oduglig identitet till stadens saker.....	32
4.2.4	Oprofessionell.....	36
4.2.5	Skattefuskare.....	38
4.2.6	Hårdnackad och samhällskritiker.....	42
5	Sammanfattande diskussion.....	45
6	Litteraturlista.....	48
7	Källor.....	52
8	Santrauka.....	53
	Transkriptionsprinciper.....	54

1 Inledning

Bilden av storstaden som en progressiv plats där framgång och alla slags framsteg föds, samt bilden av att landsbygden saknar mycket av det som storstaden har, lever fortfarande dag, även i Sverige. Man kan kanske tycka att det direkta påståendet att *stockholmare är smartare än lantisar* har gammaldags klang, men det fick man höra av den tidigare moderata riksdagsledamoten Anna Kinberg Batra 1998. Ännu idag sprids och upprepas negativa bilder av norra Sverige i olika diskurser och den skildringen står oftast i skarp kontrast till landets övriga regioner. Människor i norr ses som ”de andra”, boende på en fel plats, som inte uppfyller några krav, som är improduktiva, bakåtsträvande och omoderna (Eriksson 2010).

I den här masteruppsatsen ligger fokus på Norrland och norrlänningar – den norra delen av Sverige och en av de nordligaste delarna av Europa (Figur 1). Trots att Norrland av nästan 60 % av Sveriges yta, är regionen glesbefolkad och bara 11,4 % befolkningen är bosatt där.

Figur 1. Sverigekarta med Norrlandslandskapen utmarkerade (Wikipedia).

Vissa forskare påpekar att, för att förstå de dominerande ideologierna i ett specifikt land, är relationerna mellan olika regioner i ett land viktigare än mellan olika länder (Eriksson 2010). Sverige har länge varit ett av de ledande exemplen i Europa på jämställdhet, tolerans och välfärd. Trots det är reproduceringen av bilden av Norrland som ”den perifera regionen långt uppe” och av norrlänningar

som ”de andra”, bakåtsträvande lantisar, utbredd ännu idag, vilket leder till att den sociala klyftan mellan norra Sverige och landet i övrigt fördjupas.

Medierna spelar en alltmer större roll i människans liv och betydelsen av dem är obestridlig. Olika typer av mediaprodukter, som filmer, videor och tv-serier med mera kan förmedla och reproducera olika ideologier, vilka på ett enkelt och snabbt sätt nås och sprids vidare av en stor krets människor. På det sättet blir mediaprodukter inte bara ett sätt att socialisera utan anses också vara en återspeglning av samhället. Till följd av detta har medierepresentationer nyligen börjat intressera forskare inom det sociolingvistiska fältet.

Det påverkar och formar också den sociolingvistiska miljön, som Coupland diskuterar (2007), med tanke på hur tittare brukar engagera sig och närma sig djupt med mediafigurer. Den här magisteruppsatsen fokuserar på stiliserade mediarepresentationer av människor i periferin – norrlänningar i den populära svenska tv-serien ”Leif & Billy” (2017–2021). **Syftet** med föreliggande studien är att undersöka hur man i den svenska periferin är representerad i tv-serien och vad en sådan representation implicerar. Detta görs genom följande **frågeställningar**: vilka stilkonstruktionsresurser används för att representera människan i glesbygden; och vilka språkliga ideologier avslöjas genom den här stiliseringen i fiktionen?

Stiliserade, nämligen ett kreativt användande av en språkstil som anses tillhöra någon annan för nya syften, har fångat nutida sociolingvisters uppmärksamhet eftersom språkliga ideologier och stereotyper som råder i samhället kan bli avslöjade genom den här analysen. Den teoretiska utgångspunkten för den här studien blir verket ”Style: Language Variation and Identity” (2007) av den tidigare nämnda forskaren Coupland och författarens utförliga studie om *stil* och *stilisering* i media. För att avslöja inbäddade ideologier krävs det, enligt Coupland (2007) och hans föreslagna ramverk, en analys i vilken flera nivåer att bli diskuterade, nämligen den semiotiska och den lingvistiska. Vidare kan stilisering förstås som *crossing* av talarens vanliga repertoar och användande av de språkliga och icke-språkliga element som tillhör till en annan social grupp (Rampton 1999, 2009). *High performances* eller planerade och icke-spontana stiliserade framträdanden (Coupland 2007) tyder, som några sociolingvistiska studier visar, på en förändrad skildring av icke-standardpråktalare (se till exempel Coupland 2014; Tsiplakou & Ioannidou 2012; Stamou 2011; Archakis et al. 2014). Forskarna märker att *de standardspråkliga ideologierna* också kan vara utmanade i den nutida mediaproduktionen genom stiliseringen och därför anser jag att fler studier bör göras i olika språksamhällen för att titta på om den här tendensen av att framställa icke-standardpråktalare förändras.

Anledningen till att jag har valt att studera den här serien utifrån perspektivet om stil och stilisering beror delvis på seriens popularitet i Sverige och delvis på min egen relation till empirin. Jag har själv varit en stor beundrare av serien från början och skrattade åt de här karaktärerna tillsammans med hela Sverige. Dock, ju mer jag tittade, desto mindre roligt blev det för mig, när jag började förstå det ideologiska perspektivet som skickas till tittaren och vilket jag skulle vilja visa i den här studien.

1.1 Stereotyper om norrlänningar

Norrland som platsen, där bor ”de andra”, fokuserar kulturgeografen Madeleine Eriksson på i sin avhandling (2010). Genom att utgå från teorin om *intern orientalism*, tittar forskaren på hur Norrland representeras i nyhetsmedia, film, marknadsföring och bland informanter inom intervjuerna. Något som återkommer i alla diskurser i forskningen är att Norrland representeras i termer av andra platser, och framför allt - Stockholm. Norrland beskrivs som bakåtsträvande, omodern, oproduktiv, avfolkad plats, medan Stockholm främst förknippas med framsteg, kreativitet och modernitet, vilket leder till att dikotomierna stad/land samt vi/de skapas. Forskaren menar att sedan 90-talet har Sverige antagit neoliberala strategier för att öka nationens tillväxt, vilka har lett till att de platser och människor i dem, som inte fyller de högt ställda kraven, blir stereotypiserade. Idealen reproduceras i media och normen, enligt studien, har blivit den urbana vita medelklassen, medan norrlänningar stämplas som bidragsberoende, bakåtsträvande, omoderna och mindre utvecklade.

1.2 Tidigare forskning om icke-standardpråkstalare i fiktion

Sociolingvistiska analyser i media kan också försörja en med kunskaper om stereotyper om vissa grupper av människor i samhället. Till följd av den förändrade sociolingvistiska synen på fiktion och språkbruket i medierna när det mediatiserade språket anses vara autentiskt (se avsnitt 2.3), (så kallad *deconstruction of the ideology of authenticity* (Stamou 2018: 1)), får detta område uppmärksamhet av många nutida sociolingvister. Det visas, som Stamou påpekar (2018), av en stor mängd olika sorters sociolingvistiska forskningsstudier på litteratur, musik, tv-serier, filmer och tv-reklam, vilka har genomförts under de senaste åren.

Eftersom seriens karaktärer Leif och Billy stiliserar identiteten av folk på glesbygden i Norrland hamnar icke-standardvarietet (som dialekt) inom denna forsknings fokus. Forskningsstudierna, enligt Stamou (2011), har mest fokuserat sig på konstruktionen av fiktiva karaktärer i reklam (till exempel Bell 1992; Van Gijssel et al. 2008 med mera) och litteratur (till exempel Poussa 2000); Tamasi 2001

med mera) som är icke-standardpråkstalare. Det finns däremot färre studier som utforskar hur lingvistiska varieteter framställs hur vilka språkliga ideologier stärks i filmer eller tv-serier (till exempel Tsipalou & Ioannidou 2012; Stamou 2011; Archakis et al. 2014).

De flesta studierna på stiliserade dialektalare på tv som jag lyckades hitta, har genomförts i det grekiska språksamhället. Genom att utgå från stil- och stiliseringsteorier analyserar, exempelvis, Stamou (2011) karaktärer i en populär grekisk tv-serie med fokus på den sociala klyftan mellan olika samhällsklasser som framställs i den serien, och på språkstilen de här karaktärerna har, med dess roll i identitetsskapande. Forskaren menar att i det senmoderna samhället blir frågan om samhällsklasser ofta utmanad av idén om det klasslösa samhället (eng. *classless society*), vilken så småningom tar plats i diskursen. Forskningsstudien visar att den traditionella synen på klassamhället reproduceras i serien, men detta görs på ett nytt sätt, där skillnaden mellan lägre och högre suddas ut något. När det gäller den lingvistiska nivån, visar analysen att de traditionella ideologierna blir utmanade. Forskaren kommer till slutsats att de lingvistiska repertoarerna som seriens karaktärer har tycks vara inte fixerade. Därmed får dem flera sociala egenskaper (till exempel, icke-standardformer associeras med ungdomskulturen och trendighet) och karaktärerna från lägre sociala klasser framställs mer fördelaktigt i jämförelse med dem som kommer från övre medelklassen.

Till skillnad från denna forskningsstudie och vad forskaren kommer fram till, analyserar forskningsgruppen en annan populär grekisk tv-serie med hjälp av stil-, stiliserings- och humorteorin, och skriver om ett helt annat resultat som de överraskande finner (Archakis, Lampropoulou, Tsakona, Tsami: 2014). Studien visar att humor uppstår när seriens karaktärer inte har den sociolingvistiska förmåga som krävs i sammanhanget eller inte ens vill ha det. Forskarna drar slutsatsen att den grekiska tv:n riktar sig till stigmatiserade språkbrukare (i detta fall – som talar dialekt) och använder de här identiteterna för att skapa humor. På det sättet reproduceras samma gamla språkliga ideologier i det grekiska språksamhället utan att de utmanas eller ifrågasätts på nytt, trots det nya synsättet på *superdiversity* och en mer flexibel inställning till språkliga ideologierna i västvärlden.

Att underhållningsbranschen använder dialekt och prototyper av icke-standardpråkstalare för underhållnings skull diskuterar också Vaicekausienė och Aliūkaitė (2013) genom att ta exemplen från det litauiska språksamhället. Exempelvis ser man de prototypiska karaktärerna av män från landsbygd som brukar skildras som förvirrade förlorare som besöker staden med högafflar i händerna och stövlar på fötterna (ibid., 103). Dialektspråkbrukare har en tendens att vara stiliserade som löjliga, obildade och provinsiella i syfte att uppnå en komisk effekt (ibid.).

Å andra sidan kan den här typen av stiliserade mediarepresentationer av människor på landsbygden för att skapa humor, bli annorlunda än de ovan nämnda, vilket Tsiplakou och Ioannidou (2012) visar i sin studie om den populära situationskomediserien "Aigia Fuxia". Den här tv-serien handlar om livet i det imaginära samhället i landsbygden, vilket är skrivet på ett unikt, stilblandat och extremt stiliserat sätt med mycket dialektala inslag. Genom teorierna om *bricolage* (Lévi-Strauss 1966, citerad i Tsiplakou & Ioannidou 2012) och stilisering visar forskarna att den här väletablerade komedigenren om landsbygden dekonstruerar de sannolika kinematografiska och lingvistiska elementen som förväntas av tittaren när hyperdialektalt språkbruk blandas ihop med olika varieteter av grekiska eller nutida cypriotiska register, samt engelska slanguttryck. Serien, enligt forskarna "open[s] up the potential for critical reflection on the Greek Cypriot linguistic/sociocultural imaginary" (2012: 290). Forskarna hävdar att serien ifrågasätter koncepten om autenticitet och identitet, vilka är känsliga frågor i fallet med Cypern där hybrida identiteter och språk är stigmatiserade på grund av de historiska omständigheterna.

Liknande studier om icke-standardsspråkstalare i fiktionen lyckades jag inte hitta i den svenska diskursen och därför hoppas jag att den här studien kan bidra till en bättre förståelse av det här fenomenet i det svenska språksamhället.

1.3 Disposition

Vidare, efter inledningen i kapitel 1, ger jag en översikt i nästa avsnitt av tidigare forskningsstudier inom det här området och diskuterar dem. Efter inledningen följer kapitel 2 som ger en mer teoretisk bakgrund och behandlar den här studien teorin om stil och stilisering inom mediarepresentationer, diskuterar begreppet språkideologier och dess roll i medierna. I kapitel 3 beskrivs metod och material samt hur den här studien har genomförts. Efter det kommer en analysdel som består av två avsnitt. Först presenterar jag en semiotiska resurser i avsnitt 4.1. Senare, i avsnitt 4.2, gör jag en mer utförlig sociolingvistisk analys, där särskilt fokus ligger på språket. Slutligen följer en sammanfattande diskussion av resultaten i kapitel 5 och förslag till framtida forskning.

2 Teoretisk bakgrund

I nästkommande kapitel presenteras teorier och centrala begrepp, som, *stil* och *stilisering*, *stereotyper*, *high performance* och *språkideologier* med mera samt diskuteras forskning om fiktion inom sociolingvistik. Vidare presenterar jag också traditionella inställningar till standard- och icke-standardsspråk, vilket gäller min andra frågeställning. Därefter följer ett avsnitt om språkliga ideologier och en diskussion om hur de nämnda teorierna kan hjälpa till att avslöja rådande ideologier i samhället.

2.1 Stil och stilisering

Stil, i allmän bemärkelse, refererar till ett typiskt sätt att vara utformad eller ens sätt att bete sig. Coupland (2007) tar rödmålade svenska stugor som ett exempel på en arkitekturstil och samling av olika designval. Han diskuterar att stil alltid har en social betydelse i sig - man kan använda samma motiv eller placera dessa stugor var som helst i världen, men vår sociala kompetens låter oss ändå urskilja dem från andra. Med andra ord betyder det att man i första hand måste uppfatta dem som varandes annorlunda för att ha ett betydelsefullt stilistiskt särdrag.

Världen är fylld med olika typer av stilar. Den kulturella resonansen av tid, plats och människor är förbunden med stilar av, exempelvis, en specifik klädkod eller utseende generellt; stilar av sociala och institutionella praktiker och även av ett tänkesätt (Coupland 2007: 1). Det kallar man för *en social stil* (ibid.). Vår sociala kompetens låter oss att förstå sociala och se de distinkta betydelse. Forskaren fortsätter att stil alltid handlar om skillnader och fortsätter med exemplet om svenska stugor: "Reading the meaning of a style is inherently a contrastive exercise. You have to find those red cedar buildings "different" in order to see them as having some stylistic significance" (ibid.). Några av stilar kan avses som exemplariska, medan andra kan vara nedslagna, vilket leder till att man lär sig använda en stor mängd av stilar och känna till ännu fler (Jaspers & van Hoof 2020: 109).

För den lingvistiska delen, kan stil, helt enkelt, referera till ett sätt att tala. Första gången begreppet *stil* användes ur den sociolingvistiska synvinkeln var av den amerikanske forskaren Labov på 1960-talet. I sina pionjärstudier drog han uppmärksamhet till individuella språkliga variabler och hur de kan vara associerade med olika sociala grupper. Labov (1972) visar att det sker en stilförskjutning beroende på den kommunikativa kontexten som starkt korrelerar med talarens uppmärksamhet på sitt

tal. Ju mer formell situationen är, desto fler språkliga varianter, som är associerade med högre klass, inträds.

Begreppet *stil* (eng. *style*) omdiskuteras och utvidgas senare av Coupland (2001, 2007), Eckert (2002, 2004) och Auer (2007) med flera. Till skillnad från Labov anser sociolingvister i den här vågen att språket är *performance snarare än behavior* (Coupland 2001: 348). Det leder till att forskning på stil i den nya sociolingvistiska vågen flyttas från Labovs ramverk till en holistisk uppfattning om stil i vilken både verbala och icke-verbala resurser också inkluderas (Auer 2007: 12). Det här perspektivet av stil tar hänsyn till sådana faktorer som tonfall, gester, kroppshållning, ansiktsuttryck, klädsel, frisyrer och smink med mera (ibid., Eckert 2002). Enligt Auer (2007: 12) är det så att, när vi säger att någon talar *posh* (flott) eller som en invandrare, eller som en nazist, då är det inte enstaka variabler som gäller, utan olika stilistiska drag som samspelar med varandra (ibid.).

Därför anser den moderna sociolingvisten stil vara ett mångsidigt koncept som medlar mellan de språkliga variablerna och de sociala praktikerna. De språkliga variablerna kan ses som *resurser* (eng. *resources*) för att konstruera stilar som är tolkningsbara och som tolkas (Eckert 2004: 43). Det leder till att vi, genom våra stilval, hanterar olika sociala identiteter och skapar våra sociala relationer och den grundläggande idéen är att talare aktivt kan kombinera, ändra och bearbeta sina semiotiska resurser på något annat sätt för att producera en social betydelse (Jaspers & van Hoof 2020: 115). Det betyder att man aktivt kan *stilisera* (eng. *stylise*) och ta sig ur sin vanliga repertoar: "suddenly, momentarily, and in an exaggerated manner produce particular styles that lie beyond their regular linguistic repertoires, or beyond what is conventional in the situation at hand" (Jaspers & van Hoof 2020: 110). Det att ett visst språkdrag kan bli förknippat med en viss social stil i en viss kontext och på det sättet att få något socialt värde kallar Silverstein (2003) för *indexikalitet* (eng. *indexicality*).

Begreppet *stilisering* (eng. *stylization*) hamnade först i fokus hos sociolingvister på 1990-talet när den litterära kritikern Bakhtin myntade det i sina litteraturstudier. Enligt ryska forskaren refererar stilisering till en specifik praktik där talare producerar "an artistic image of other's language" (Bakhtin 1981: 361, citerad i Jaspers & van Hoof 2020: 112). Med andra ord betraktas stilisering hos Bakhtin befinna sig någonstans mellan lek och allvar, parodi eller ironi och autentisering av "den andre"; något slags *doublevoicing*.

Sociolingvister förknippar stilisering med studier av Coupland och Rampton, som inledde det här konceptet till bredare sociolingvistiska processer. Rampton (2009: 149) beskriver stilisering som en språkhändelse i vilken "specially marked and often exaggerated representations of languages,

dialects, and styles that lie outside their own habitual repertoire” produceras. Det betyder, enligt Rampton (1999, 2009), att en talare börjar använda de språkliga och icke-språkliga element som anses tillhöra en annan social grupp och kallar det för *crossing*. Coupland listar ett antal sammanfattande beskrivningar som kännetecknar det här fenomenet, som, exempelvis, att stilisering:

- a) projicerar *personae* som har välbekanta sociokulturella profiler;
- b) oftast är metaforisk med tanke på de stereotyperade semiotiska och ideologiska värderingarna om andra sociala grupper, vilka väcks genom stilisering;
- c) är kreativ och ”performed”, med vilket menas att den som stilerar bör vara duktig på det; och att
- d) handlar om sociala jämförelser och omvärderingar; till sist
- e) kan förstås som en strategisk inautenticering – det finns tecken på att den här språkhändelsen inte ska tolkas som autentisk (Coupland 2001: 350; 2007: 154).

Med andra ord är stilisering en kreativ process där en särskild stil uppstår genom en medveten språklig överdrift, vilket för det mesta ligger utanför gränsen för språkets vardagliga repertoar. Det leder till att stilisering ofta handlar om relationer med ”*andra*”. På det sättet kan också maktrelation etableras: med hjälp av stiliseringen av ”den andre” kan man skratta åt, kritisera eller på något andra sätt förstärka och sprida *stereotyper* av någon social grupp av människor. Stereotypisering är en kategorisering av andra beroende på lätt identifierade egenskaper, till exempel, kön, etnicitet eller språkstil (Hewstone & Giles 1997: 271). Stereotyper handlar ofta om maktrelationer, när man, som stereotyperar har makt och använder denna för att underordna och exkludera andra människor. Språkbrukare av ”låg” eller ”maktlös” språkstilar i språksamhället tenderar vara stereotyperade mindre gynnsamt än de som har status och brukar betraktas som ”hög” språkstilar (ibid.). Genom analysen av stilisering möjliggörs dessa maktrelationer i samhället bli avslöjade.

2.2 High performance

Ett annat närliggande koncept av teorien om stilisering är *performance*. Coupland (2007) föreslår två sätt att se på *performance* inom stilforskningsområdet. Performance kan vara *mundane* (vardaglig) eller tvärtom, det som kallas *high performance* (Coupland 2007: 146). Vardagliga framträdanden är den typen av stilisering som finns i vardagliga situationer, när talare plötslig, mitt i pågående samtal, lägger till nya former eller går över till dialekt eller till en stil som inte hör till dess vardagliga repertoar. Andra typen, nämligen high performance innehåller olika genrer av planerad, skriven och

publikorienterad föreställning. Antingen kan det vara ett scenframträdande eller någon annan typ av mediaprodukt, exempelvis, filmer, tv- och radioprogram, musikvideor med mera.

Det höga framträdandet (eng. *high performance*) är oftast i hög grad kreativ och överdriven praktik, därför har stiliseringen ofta element av parodi eller humor i sig. Den identitet som är stiliserad, har tendens att vara välbekant fiktiv och stereotypisk persona som alla kan känna till, med andra ord – någon social typ (Thøgersen, Coupland och Mortensen 2016: 34). Med tanke på att stiliserade identiteter väcker sociala associationer och måste vara tolkbara av publiken, är dessa framträdanden förutsägbara och verbala. Publiken är en avgörande faktor i de här framträdandena på scenen: ju mer artisten lyckas med att skapa en social identitet, desto fler positiva reaktioner och engagemang får artisten av publiken. Dessutom hävdar forskarna att stiliseringen på scenen är en fruktbar resurs för olika ideologier: en resurs som kastar ljus på de existerande normerna och förväntningarna samtidigt som den utmanar eller reproducerar dem (ibid.). Att forska på omtyckta och uppskattade stiliserade identiteter kan därför hjälpa till att bättre förstå den sociala typen som är stiliserad och attityderna mot den.

2.3 Sociolingvistisk forskning på fiktion

Fiktion (det vill säga, filmer, tv-serier, annonsering, litteratur och musik med mera) har nyligen hamnat inom sociolingvisternas forskningsområde eftersom forskningen hittills har fokuserats mer på det autentiska och naturligt förekommande talet snarare än på det i förväg planerade (Stamou 2018: 1). Det kan förklaras genom det att språket inom olika typer av fiktion saknar autencitet eftersom sådant språk är en välplanerad produkt av manusförfattare, regissörer, skådespelare och alla andra medverkande. Å andra sidan påpekar Stamou (2018) att den här tanken kan kritiseras på grund av att fiktionen skickligt brukar försöka representera och imitera verkligheten och språket, vilket är det viktigaste kommunikationsredskapet för att hjälpa till att bygga upp den verklighet som övertygar tittarna.

Det ökande antalet studier visar dock att fiktionen, och språket i den, också, under den senaste tiden, anses kan ha blivit ett forskningsobjekt inom sociolingvistik. Den här tendensen, att fiktion står i fokus hos nutida sociolingvister kan förklaras med flera faktorer, enligt Stamou (2018). För det första måste språket i fiktion och i verklighet inte nödvändigtvis vara annorlunda från varandra. Som tidigare nämnts, kan språket vara till hjälp för att konstruera en verklighet och rikta sig direkt till en specifik social grupp genom att väcka välbekanta associationer hos den. Som Androutsopoulos (2018: 141) menar är mediefigurer och deras språk skapade så att det blir möjligt för publiken att identifiera

sig med dem eller distansera sig från dem. Därför överlappar den sociala innebörden i fiktion/media sannolikt med dem som finns i verkligheten samtidigt som den utvidgar och puffar den framåt (Stuart-Smith 2016: 79).

Den andra faktorn varför planerat tal intresserar forskarna är dess inflytande på människor. Coupland (2014) anser att europeiska nationalstater upplever en process som forskaren kallar för *vernacularization*. Detta begrepp innebär att *vernacular*, i det bredaste perspektivet – icke-standard-lingvistiska former och stilar – tar mycket uppmärksamhet i media och blir uppmärksammat av en stor krets människor och att ideologin av det ena standardspråket kan utmanas eller stärkas.

Språket i media och fiktion kan bli så småningom en del av verkligheten när människor tar in dessa språkliga variabler och integrerar dem i sina språkliga repertoarer genom att börja använda olika dialogbitar och uttryck från filmer eller reklamslogans, vilket leder till att gränsen mellan det fiktiva och det verkliga blir suddig (Stamou 2018: 2). Exempelvis diskuterar Coupland (2007) ett exempel på stiliseringen av engelska av programledare Catherine Tate på senkvällshowen som sänder BBC, när kvinnan ordet *bothered* uttalade som *bovered* (i stället [ð] blev det [v]). Den här stiliseringen blev så populär att när Kylie Minogue blev sjuk i cancer berättade hon i sin intervju: ”I have cancer – am *bovered*?” (Coupland 2007: 174). Fenomenet spreds vidare när människor började komma på nya former och på det sättet stiliseringen blev ännu mer stiliserad. Det här exemplet stödjer tanken att det kan vara givande att betrakta det fiktiva materialet som kulturella texter eftersom de återspeglar spridda ideologier i samhället (ibid.). Fiktionen är en metapragmatisk aktivitet som bidrar till *registreringen* av den sociolingvistiska diversiteten (ibid.). *Registrering* (eng. *enregisterment*) innebär enligt Agha (2003: 231) ”processes through which a linguistic repertoire becomes differentiable within a language as a socially recognized register of forms”. Med andra ord kan språket i media/fiktion till viss del kopplas till en specifik social grupp och på så sätt etablera en viss stereotypisering samt hjälpa forskarna att upptäcka, avslöja eller bekräfta dessa ideologier.

2.4 Språkattityder och språkideologier

Som ovan nämns, kan språket fungera som identitetsmarkör och i fiktiva texter bli en hänvisning till en social stil. *Språkattityder* (eng. *language attitudes*) kan sägas vara värderande inslag i människors reaktioner gentemot språkliga varieteter eller talare (Bijvoet 2008: 119). Språkattityder är attityder till språk på olika nivåer. Det kan handla, till exempel, om attityder på makronivå, om språkval och om språkpolitiska beslut. Men det kan även avse enskilda språkljud eller ord, samt olika språkliga varieteter (som standardspråk och dialekter, sociolekter, slang och svordomar) med mera (ibid.).

Språkattityder är anledningen till att språket ändras och är varierat (Vaicekauskiene 2017: 49). Dessa språkvärderingar kan bestå av tre komponenter (Kristiansen, Garret, Coupland 2005: 17–18 citerad i Vaicekauskiene 2017: 49):

- a) kognitiv: människor brukar värdera andra genom enkla dimensioner, som, exempelvis, utifrån solidaritet, hur sociala de är (till exempel om personen är *vänlig*, *generös*), status och kompetens (bra ekonomi, är *intelligent*) och dynamism (är *självssäker*, *energisk*);
- b) affekt: människor tenderar att tycka bra eller illa om någon egenskap som språkbrukare har och genom det värderas andras språk;
- c) beteende: människor kan ta över de sociolingvistiska variablerna som de tycker om, eller återlämna de som inte anses vara nyttiga för deras identitet.

Det betyder att språket också har någon slags värderande aspekt av person eller grupp (Vaicekauskiene 2017: 49). Det leder till att språkattityder egentligen är inte attityder till språket *i sig*, utan i stället återspeglar hur man ser på talaren av den aktuella varieteten (Bijvoet 2008: 120).

Vanligtvis beror enskilda attityder på till vilken grad som varieteten är standardiserad, det vill säga, liknar det så kallade *standardspråket* (eller *riksspråket*, *rikssvenska*) och följer normer och korrekt användning. Standardspråket bygger på makt och status i samhället och anses vara det enda korrekta och ”bästa” språket i språksamhället. Standardspråket i allmänhet har en hög prestige och väcker en mer positiv inställning eftersom det förknippas med den status och makt som talaren har i samhället: utbildning, god ekonomi och välbetalt jobb. Rikssvenska kan man ofta förvänta sig se inom formella domäner, medan icke-standardvarieteter (såsom dialekter) snarare tillhör hemsfären och beläggs av olika stigma. De tillskrivs lägre prestige, för sådana talare anses traditionellt vara lägre utbildade, oftast med sämre ekonomi (Bijvoet 2008: 121).

Språket är inte bara ett kommunikationsverktyg utan också ett verktyg att förstå olika rådande ideologier i samhället. Som har sagt ovan, kan språkattityder vara kopplad till viss lingvistiska former och varieteter, och väcka olika konnotationer, som *bra*, *dåliga*, *olämpliga* och så vidare. De här systematiska attityder kring språket kallas för *språkideologier* (eng. *language ideologies*). *Språkideologier* är ”any set of beliefs about language articulated by the users as rationalisation or justification of perceived language structure and use” (Silverstein 1979: 193). Det handlar, med andra ord, inte bara om värderingar och åsikter kring språket (som språkattityder), utan om språket i kombination med sociala normer, värderingar och identiteter, det vill säga – språket i en djupare nivå. Språkideologierna kommer fram i beskrivningar av standardspråket (Stenberg-Sirén 2017: 20–21):

Denna ideologiska syn har sina rötter i historien och bygger på det faktum att de flesta standardspråk utgår av samhällselitens språk, oftast ett huvudstadsspråk, medan dialekter traditionellt talas (eller talats) av lägre utbildade på landsbygden. Standardspråket bygger på de högre socialgruppernas språk och är maktens språk, vilket innebär att grupper som har politisk och ekonomisk makt även har språklig makt. <...> Standardspråket anses vara det korrekta språket, medan andra varieteter (dialekter) i stället beläggs med olika stigma, som smittar av sig på personerna som talar dem.

Det betyder att ideologierna alltid kopplas till makt och till vilken social klass eller grupp tillhör makten och status i samhället. Eftersom språket inom sociolingvistik anses som en social konstruktion av samhället blir det logiskt att tänka att i takt med de samhälliga förändringarna förändras också språket och attityderna till det. Exempelvis sammanfattar Coupland (2009: 29–30) de olika förändringarna i Storbritannien inom tre betydande processer: *globalisering*, *individualisering* och *konsumering* som har skett under de senaste femtio åren. Å andra sidan märker forskaren att med tanke på de här samhällsförändringarna har attityder till språket och begreppen *standardspråk* och *dialekt* samma värde som förut och därför bör det diskuteras och problematiseras mer (Coupland 2009).

2.5 Mediernas roll för språkideologierna

När man forskar på mediarepresentationer uppstår frågan om vilken roll medierna har inom frågan om språkideologier. Medierna har länge setts som en domän där enbart standardspråket gäller, men förändringar i samhället under de senaste decennierna har gjort att synen på standardspråket i tv och radio samt på standardiseringsprocessen har förändrats (Stenberg-Sirén 2017: 29). Idag mer än någonsin förut är det möjligt att höra en stor mängd olika språkliga varieteter i medierna och det kan också vara en bidragande faktor till varför samhället idag har en mer positiv inställning till dialekter och andra språkliga variabler, som visar exemplet från det brittiska språksamhället (Coupland 2007: 97). Frågan är: spelar medierna någon roll i den här förändringsprocessen?

Diskussionen kring det här ämnet har länge varit het och en del forskare från den första sociolingvistiska vågen (variationisterna) hävdar att medierna inte nödvändigtvis kan bidra till de attitydförändringarna och, i sin tur, till den språkliga förändringen. Stenberg-Sirén (2018: 31) diskuterar i sin avhandling mediernas roll i den språkliga förändringen och sätter *ackommodationsteorin* (eng. *accommodation theory*) som det främsta argumentet till att medierna kan bidra till att stärka en standardspråkideologi, snarare än att utmana den. Den här teorin innebär

att man brukar anpassa sitt språk till den andra personen då man möter den (ibid.). Grunden till den här teorin ligger i de sociala forskningsstudierna, då människor med vilja att erhålla social acceptans hos en annan person genom att tona ner de språkliga olikheterna som existerar mellan dem (Giles & Powesland 1997: 233). Med tanke på att det inte sker något fysiskt möte när man tittar på tv eller lyssnar på radio, vilket är nödvändigt enligt ackommodationsteorin, förklarar Stenberg-Sirén varför den här teorin inte lyder argumentet att människor tar upp de innovativa språkliga dragen från medierna (Stenberg-Sirén 2018: 31). Det leder till att sociolingvister inom den variationalistiska skolan hävdar att teven snarare närmar sig språket än vice versa (Kristiansen 2014: 111).

Samma fråga har diskuterats ur ett annat perspektiv av Kristiansen (2014) med fokus på de danska och norska språksamhällena, vilka uppmanar till att inte förneka inflytandet från massmediernas språkförändringar, och framför allt - televisionen. Enligt honom, påverkar medierna språket på ett indirekt sätt. Genom att ge ett exempel på det danska språksamhället och *matched guise*-experimentet som det har genomgått, kommer Kristiansen (2014) till slutsatsen att förändringarna i idén om standardspråket som ”den bästa varianten” i Danmark har skett tack vare massmedierna. Ett motsatt exempel i det norska språksamhället, där olika språkvarieteter och dialekter tar en stor plats i medierna, visar att teknologierna inte är skyldiga i sig när det gäller förändringar i språkideologierna, utan, snarare är det frågan om hur dessa medier kan bli användbara för att förmedla ideologiskt laddade budskap (Kristiansen 2014: 123–124).

Mediernas roll i den språkliga förändringen förnekas inte heller av Thøgersen, Coupland och Mortensen (2016) som fokuserar på varieteter av dialekter, samt hur media representerar dem eller dialektalande karaktärer. I stället för att ställa de traditionella frågorna (som, exempelvis, *vilka dialekter används i medierna?* eller *hur de påverkar den språkliga förändringen?*) föreslås en ny syn på det och att följande frågor bör diskuteras (ibid., 17):

‘How do specific dialect performances play with or against prevalent norms and ideologies of standard and non-standard language?’; ‘What mediational and interactional devices are used to conjure up standardness and vernacularity as ideological formations, and to index stances towards these norms?’; and ‘How does mediated dialectal creativity impact on wider ideologies of standard and non-standard language, and how might it sow the seeds of sociolinguistic change?’

Slutligen kan man dra slutsatsen att medierna inte bara kan förstärka de rådande ideologierna om standardsspråket och processen av standardiseringen i samhället, utan också skapar en omvänd process och främja olikheter i språket.

3 Metod och material

Materialet som analyseras i den här uppsatsen är de fyra första säsongerna av den svenska tv-serien ”Leif & Billy” (2017–2021). Eftersom den femte säsongen sänds under tiden som jag skriver uppsatsen ingår den därför inte i materialet. Den aktuella serien sänds på SVT och är tillgänglig via länken <https://www.svtplay.se/leif-och-billy> på nätet. Alla de 34 fristående avsnitten från de fyra första säsongerna har tittats på före analysen.

För att få svar på mina frågeställningar har jag valt att använda mig av den metod som föreslås av Coupland (2007). Trots att mitt fokus mest ligger på de lingvistiska valen och på språkstilen, bör de stilistiska komponenterna också diskuteras vid varje situation i den här analysdelen. Som redan har diskuterats i avsnitt 2.2, har stil alltid någon social betydelse i sig och olika stilistiska resurser kan hjälpa till att konstruera en viss identitet. Därför är det betydelsefullt att analysera, inte bara personernas språk och att titta på vilka språkliga variabler som förekommer, utan också att ta hänsyn till andra visuella saker som signalerar vilken identitet vi ser och på det sättet blir min första frågeställning besvarad.

Analysen består av två delar: först granskas serien enligt semiotisk analys där hänsyn tas till semiotiska resurser vilka har sociala betydelser. Här lägger jag speciellt fokus på miljön de två karaktärerna befinner sig i samt deras klädsel och utseende, intressen, sysselsättning, boende och inredning samt kost. Dessutom diskuterar jag hur själva skapare presentera sig och sina karaktärer och vilket direkt metabudskap skickar de till publiken på sociala medier.

Sex episoder har jag sedan valt ut för en djupare analys. Dessa valdes och grupperades enligt formalitetsskalan, nämligen: informella situationer, semi-formella situationer och institutionaliserade samtal, vilka kräver en mycket formell stil. Det anser jag som ett sätt att få en kompletterande bild av de kommunikativa situationer som karaktärerna befinner sig i och av hur de lyckas anpassa sig, eller *ackommodera*, till olika situationer: med andra ord växla mellan olika talstilar beroende på kommunikationssituation, social kontext, förhållande mellan deltagarna, vilken social status de har, språkbrukarnas ålder och samtalsämne.

Varje typ av situation består av två episoder i vilka möter karaktärerna olika personer och utvalda episoder varar i 1–2 minuter. De episoderna är transkriberande (se Transkriptionsprinciper). Tabell

I visar de utvalda avsnitten med information om dem och varje episod i analysen kodas på det sättet att "s" står för säsong och "a" står för avsnitt.

Situationstyp	Namn	Säsong och avsnitt (s00a00)	Längd
Informell situation	"En ny tjej i byn"	s01a01	1:42-3:16
Informell situation	"Camshowen"	s02a05	04:55-06:03
Semi-formell situation	"Karaokekvällen"	s01a05	07:27-08:29
Semi-formell situation	"Taxirörelsen"	s04a01	22:57-23:33
Institutionellt samtal	"Mannen i kistan"	s01a04	1:22-02:15; 02:15-03:08
Institutionellt samtal	"Rånbytet"	s04a05	01:59-02:28

Tabell 1. Avsnitt som ingår i studiens analysdel

Inom sociolingvistisk analys är det viktigt att ta hänsyn inte bara till vilka lingvistiska variabler som dominerar utan också till sociala komponenter, vilka leder till val av dessa lingvistiska variabler. Därför inleds varje analysavsnitt med en kort översikt över kommunikationssituationen där följande frågor diskuteras:

- kommunikations situation mellan deltagare i samtalet (vem talar med vem var deltagarna befinner sig);
- vad samtalet rör sig om (vad talar de om) och
- samtalsmål (varför talar de med varandra).

Efter att ha förklarat det fokuserar jag djupare på sådana språkliga och paraspråkliga drag i stiliseringen som språkvariant, kunskaper i engelska, ackommodation, lingvistisk repertoar och stil, röstläge samt kroppsställning.

Slutligen följer en sammanfattande diskussion där jag försöker tolka de ideologier som förmedlas genom de omdiskuterade stilistiska språkliga och semiotiska valen. Med den försöker jag visa hur olika stilistiska element hänger ihop och vilka underliggande språkliga ideologier man kan avslöja i de utvalda episoderna, samt vilket ideologiskt budskap som skickas till tittaren genom en sådan skildring av männen i glesbygd, vilket besvarar den andra frågeställningen.

3.1 Bakgrunden till tv-serien ”Leif & Billy”

Komikerduon Klas Eriksson och Alfred Svensson är både skapare av och skådespelare i ”Leif & Billy”. Först gjorde de sig kända med sina sketcher 2016 om bröderna från Norrland på Youtube. Deras Youtube-kanal, som heter ”Jokemock!” gjorde stor succé tack vare deras videoklipp, som de döpte till ”Nordic Hillbillies” och som nu har fler än 244 000 prenumeranter. De här sketcherna handlar om två bröder från norr och deras vardag samt svårigheter som, exempelvis, att skaffa ett jobb, träffa en partner, få lättförtjänta pengar för att betala skatt, eftersom bidragspengarna inte alltid räcker till, med mera.

Serien har verkligen gjort att de har slagit igenom och har fått mycket uppmärksamhet. De här videoklippen fick så höga tittarsiffror på Youtube (i genomsnitt mer än en miljon tittare per klipp) att komikerduon fick ett förslag av Sveriges Television (SVT) om att skapa en serie om bröderna Leif och Billy Öhman på tv. Den första säsongen sändes 2017 och fram till idag, när uppsatsen skrivs, finns fyra säsonger bestående av 32 fristående avsnitt. Varje avsnitt varar i 12 – 30 minuter. En femte säsong började sändas den 5 februari 2021. De första säsongerna har i regel kortare avsnitt, medan de senare säsonger, i sin tur, har längre. Succén på tv blev lika stor som på nätet och tittarsiffrorna har varit långt över förväntan, som tidningarna skriver (”Leif & Billy”-intervju med SVT 2018). Exempelvis sågs den tredje säsongen av ungefär 300 000 tittare per avsnitt, och var mest framgångsrikt av alla playprogram i hela landet (Rekordsiffror för ”Leif & Billy” – *Vimmerby Tidning* 2019). Det ledde till att ”Leif & Billy” fick pris som årets humorprogram 2020 på den svenska tevegalan Kristallen (”Leif och Billy vann kategorin ”Årets Humorprogram” – *SVT nyheter* 2020).

Men tanke på seriens framgång och hur den blev uppskattad och populär bland tittarna, blir det ännu mer viktigt att analysera serien ur stilistiskt perspektiv för att titta på hur karaktärerna skapas kring lantlighet.

4 Analys

4.1 Seriens semiotiska element

I den här analysdelen analyseras vilka stilistiska resurser används för representationsskapandet av människor i glesbygd.

4.1.1 Norrland: generaliserad periferi

Filmer och teve-serier anses vara en representativ praktik som spelar stor roll för att bygga de nationella och regionala identiteterna (Eriksson 2010: 65). Filmer och andra mediaprodukter har en ideologisk funktion och därför kan de existerande samhällsvärderingarna bevaras eller produceras på nytt (ibid.).

De inledande första två meningarna i serien (s01a01) påminner tittaren om en sagolik stereotypisk beskrivning av Sveriges nordliga landsdel: ”*Norrland – tystnadens och lugnets landsdel – med sina höga berg och djupa dalar*”. Genom att visa de inledande bilderna uppifrån med landskapet täckt av skogar och en smal, vindlande bergsväg betonas hur obebott och exotiskt området är. Rösten i serien fortsätter att berätta att handlingen utspelar sig i Sörbäcken där två bröder – Leif och Billy – bor och vars vardag varken är lugn eller tyst. Vidare följer en bild på en traditionell svensk rödmålad stuga i en snöig naturscen. Efter dessa ord bryts tystnaden av motorljudet och tittaren får se bröderna körandes i en gammal Volvo 740. Utan att få syn på huvudpersonerna får man ändå ett intryck av att människorna tycker om traditioner och har en enkel livsstil. Volvo är förmodligen en av de mest igenkännliga symbolerna av Sverige och den svenska kulturen. Här kan Volvobilen stå som symbol för äktheten, vars ägare värdesätter sin egen kultur och är emot andra bilmärken – med andra ord ”osvenskheter”. Det tolkar jag som ett index över fattigdom, stagnation samt ovilja till förändringar.

En sådan skildring av seriens geografiska och sociala miljö påminner en om den vanliga konnotationen ”långt uppe i Norrland”. Det är också intressant att bemärka att serien utspelar sig i en fiktiv liten by. Man får inte veta exakt var byn ligger, men under serien blir det lite tydligare att den närmaste liggande staden är Luleå, i Norrbottens län. Emellertid förstörs bilden av den svenska sagan när man får en blick av hur stugan ser ut inuti: den smaklösa inredningen med gamla uppstoppade djur i varje stugans rum, slitna möbler och läckande tak gör så att stugan där seriens karaktärer bor i inte alls

påminner en om den skandinaviska traditionella inredningsstilen som svenskar är kända för (s04s04, se Bild 1).

Bild 1. Inredningen i brödernas stuga.

Skildringen av det norrländska hemmet och Norrland i sig står i stark kontrast till modernitet. Det fysiska avståndet skapar vanligtvis en känsla av ”det okända” och en annanhet, vilket leder till att olika fördomar föds under de här omständigheterna och att en binär opposition mellan ”vi” och ”de andra” skapas, men de semiotiska resurser som man får se i serien bidrar ännu mer till det här avståndet. Här betyder ”de” norrlänningar, medan ”vi” står för centrum eller, snarare, den andra delen av landet (nämligen sörlänningar). Eriksson (2010) diskuterar att Norrland ofta anses vara en enhetlig region utan att ta hänsyn till hur regionsdelar skiljs åt, trots att det är den största landsdelen i Sverige. Så den fiktiva platsen, det så kallade Sörbäcken, i den här tv-serien bidrar också till en generalisering av regionen utan att ta hänsyn till skillnader och nyanser av det stora området. Med andra ord: Sörbäcken kan ligga varsomhelst i Norrland, men allting skulle vara detsamma.

4.1.2 Oskickliga och löjliga karaktärer

Som har nämnts i föregående avsnitt, görs en binär opposition ofta med bilden av Norrland och andra delen av Sverige inom olika nivåer och först blev seriens miljö presenterad. Seriens inledande scen bidrar till en sådan förståelse genom att beskriva Norrland som en avskild plats med dess unika natur. Men skildringen på av det orörda landskapet bryts när de körande bröderna börjar prata med varandra (s01a01). Den stereotypa bilden av människor i glesbygd manifesteras under den första dialogen, när den äldre brodern Leif frågar om Billy vet varför den här dagen är speciell och svaret som strax kommer är att det är ”a-kassans dag“, nämligen dagen då arbetslöshetsersättningen betalas ut till de

arbetslösa. Humor uppstår efter Billys första gissningar att det idag kanske är hans namnsdag eller födelsedag.

På det sättet läggs ett ny index över deras identitet till: arbetslösa och bidragsberoende män, vilken ofta förknippas med Norrland. Intressant nog är att en sådan representation förekommer inom olika kulturer och att Sverige inte är något unikt exempel. Några av de vanligaste nedsättande epiteten som man tillämpar på män i glesbygd är ”hillbillies”, ”rednecks” samt ”white trash” kommer från den amerikanska kulturen. Begreppet ”hillbilly” refererar till en vit fattig, obildad/lågutbildad person från landsbygden med låg moral samt konservativa värderingar, och som oftast tillhör arbetarklass och lägre socialgrupper (Harkins 2005: 5–6). Den här bilden av ”hillbillies” övertas, utvecklas och adapteras också i den aktuella tv-serien och skickar ett direkt budskap om det till tittaren. Det gör också själva komikern som ligger bakom ”Leif & Billy”, när de presenterar de sig själva som ”Nordic Hillbillies” på Youtube, vilket har direkt konnotation till den här representation som Harkins (2005) diskuterar.

Det är inte bara miljö eller metabeskrivning av regissörerna som kan låta som om man anser att seriens karaktärer är klassiska exempel på lantlighet, utan också klädsel och utseende. Seriens vinjettbild, som man hittar på www.svt.se:s hemsida, påminner om en välkänd och traditionell stereotyp framställning av personer på landsbygden (se Bild 2).

Bild 2. Vinjettbild av tv-serien ”Leif & Billy” (2017–2021).¹

Bilden 2 dra en klar referens till unga män klädda för arbete i skogen eller på en gård. Rutiga flanellskjortor, keps, slitna smutsiga jeans och gummistövlar gör dem till typiska norrlänningar eftersom det här sättet att stilisera klädseln av norrlänningar är inte det första. Ett annat känt exempel

¹ Ett stort tack till SVT som var vänliga att hjälpa till genom att bidra till min studie och skickade bilder (1 och 2) som används i den här uppsatsen.

är svensk komediserie ”Pistvakt” (1998–2000). Så väl som Leif & Billy, handlar ”Pistvakt” om tre bröder boende den fiktiva byn i Lapplandsfjällen, Norrland (se Bild 3).

Bild 3. Vinjettbild av tv-serien ”Pistvakt” (1998–2000)

Likheterna mellan de här två bilderna är tydliga: alla karaktärerna är klädda för att vara beredda på gårds- eller skogsarbete samt är orakade, stökiga i håret och med så kallade ölmagar. Intressant nog är det att stilistiska resurser som används att representera de här sociala identiteterna inte har förändrats nästan under 20 år.

Intressant nog är att utseende på huvudpersonerna i serien är väldigt statiskt. Som det kommer att visa sig vidare i analysen, misslyckas bröderna att dechiffrera sociala koder och deras klädsel passar ofta inte i den sociala kontexten eller vill inte ens försöka göra det. Efter att ha tittat på alla avsnitt kan man förstå att bröderna alltid klär sig likadant, även utanför hemmiljön och på det sättet kontrasterar deras utseende väl med olika sociala situationer genom att inte passa in. Klädseln och utseendet bidrar till att ironi och skratt skapas då huvudpersonerna anses vara löjliga och annorlunda. Emellertid blir det ännu värre när de försöker klä sig enligt klädkoder, men misslyckas: pappans eller farbroderns gamla yllekavajer med färgglad blommönstrad slips till att gå på begravningen (s04a04, se Bild 4), skinnjackor med smutsiga jeans till att transportera ett kilo amfetamin till Stockholm (s02a06, se Bild 5) och discokläder till karaokekvällen på pizzerian (s01a05, se Bild 7 i avsnittet 4.2.2) – man kan se att deras försök gör dem extremt löjliga och skrattretande.

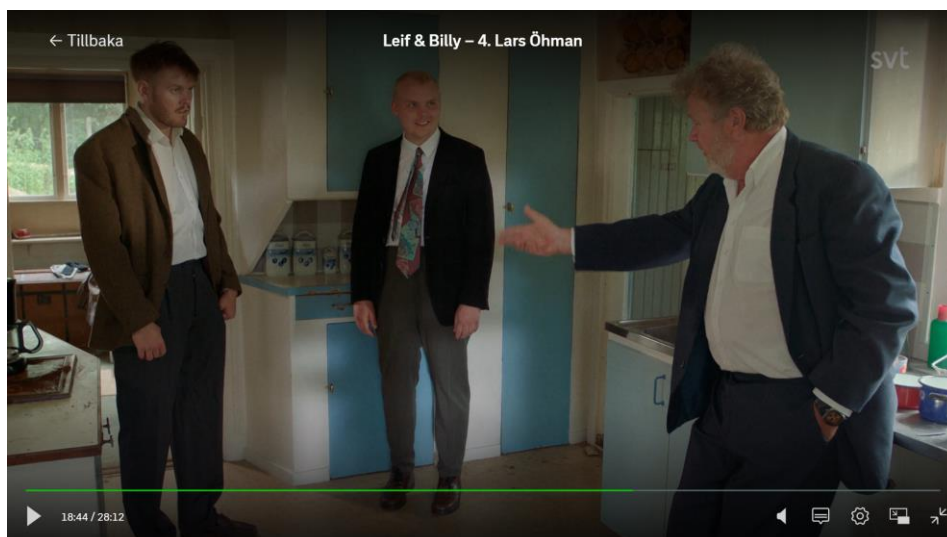

Bild 4. Klädseln till begravningen.

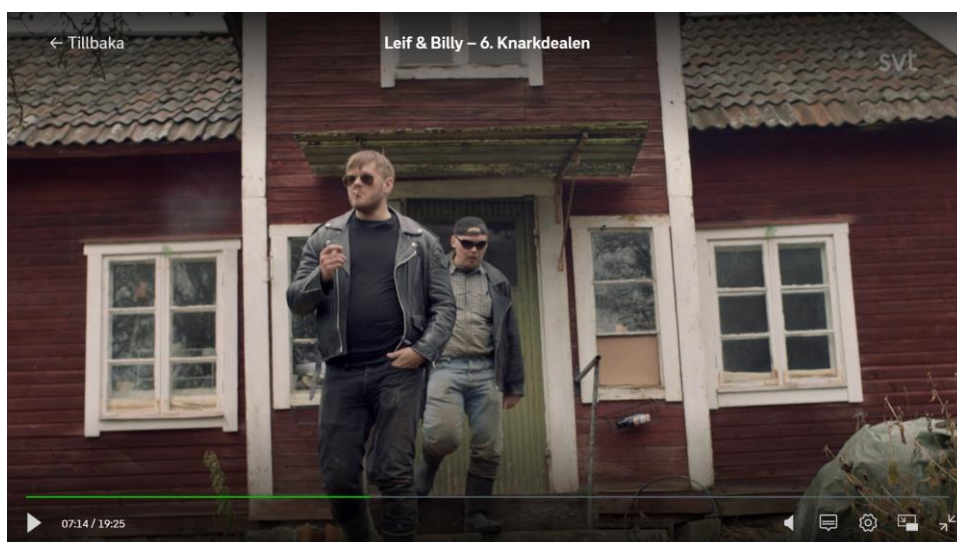

Bild 5. Klädseln till brottsliga verksamheten.

Dessutom ägnas stor uppmärksamhet åt brödernas gummistövlar i den här serien. Medan deras sätt att klä sig kan variera lite (men oftast gör dem löjliga ändå), som redan har nämnts, gör fotbeklädnaden inte det. Gummistövlar kan tolkas som ett av de mest märkliga och typiska semiotiska elementen för att skildra människor i glesbygd. De här stövlarna blir som en del av deras lantliga identitet som inte kan bytas mot något annat, trots att de försöker. Exempelvis har bröderna stövlarna på sig när de hamnar hos ett kriminellt gäng och måste leverera ett halvt kilo amfetamin till Stockholm (se Bild 5 ovan). Eller, exempelvis, får man se stövlarna på i episoden i kyrkan där Billy sitter framför orgeln och trampar på pedalen med dem klädd i en svart kostym och med en keps på sig (s01a04, se Bild 6).

Bild 6. Stövlarna framför orgeln i kyrkan.

Andra element som signalerar tittaren om karaktärernas lantlighet och som spelar en stor roll inom deras identitetsskapande är brist på sysselsättning eller att de ägnar mycket tid åt aktiviteter som man brukar anse som oseriösa, omoraliska eller . Episoder handlar oftast på brödernas jakt på lättförtjänta pengar, vilket, med tanke på deras skulder till Kronofogden och bidragsberoende, inte väcker någon överraskning. I serien representeras figurerna på framställs på ett negativt, förnedrande och stereotyperat sätt där egenskaper som lathet och slöseri med tid är särskilt betonade. När de inte är i jakt på pengar då brukar bröderna ägna sin tid åt aktiviteter som, exempelvis, jakt, fiske, djurstoppning, nätdejting, porrtingningar eller dataspel. Det är värt att notera att ingen av dessa aktiviteter går bra för dem: trots att det är populärt att förknippa Norrland med jakt och fiske är seriens karaktärer oskickliga inom det och även Elin, en tjej från Stockholm, kan mer om jakt eller friluftsliv än Leif och vinner jakttävlingen utan stora ansträngningar, medan Leif nästan skjuter ihjäl sig (s01a06). Diskursen om att stockholmare kan mer om friluftsliv än norrlänningar själva upprepas flera gånger i serien (till exempel, i s02a04).

De semiotiska tecken som diskuterades ovan (Tabell 2), återspeglar en väldigt stereotyp bild av de norrländska männen. Sådana stilistiska resurser av miljön som: exotifierandet av det vackra landskapet som en unik och avskild plats i periferin, symboler för den svenska kulturen och traditioner (Volvobilen och rödmålade stugor), samt oskickliga på alla möjliga sätt huvudpersonerna klädda i arbetskläder och att de misslyckas att anpassa sig till sociala regler, bidrar också till stereotypiseringen av glesbygden på ett sådant sätt som visar de här människorna som underhållande karaktärer.

Semiotiska tecken	Seriens karaktärer Leif & Billy
Utseende	Arbetskläder, stövlar, keps, rufsigt hår, orakade ansikten och övervikt
Sysselsättning	Bidragsberoende
Intresse	Jakt och fiske (i vilket de oftast saknar kunskaper), videospel, internetdejting, drickande och porrtidningar
Boende och inredning	En gammal svensk stuga med läckande tak som är i behov av renovering, gammaldags inredning med stoppade djur överallt
Kost	Burkpotatis, pizza och öl

Tabell 2. *Semiotiska tecken hos seriens huvudpersoner.*

4.2 Språket som identitetsskapande för lantlighet

Nedan granskas den här serien ur ett sociolingvistiskt perspektiv med särskilt fokus på lingvistiska resurser som man använder för att skapa en lantlig identitet av seriens karaktärer för den här uppsatsen. För att få en kompletterande och mer mångsidig bild av hur lantlig identitet konstrueras, består den här delen av tre olika situationsgrupper enligt formalitetsskalan: informella, semiformella och institutionella samtal med två exempelhändelser ur tv-serien i varje.

4.2.1 Hypermaskulina

I den första säsongens första avsnitt (s01a01) får man se hur två olika världar möts: stockholmstjejen Elin, som representerar den övre klassen, och bröderna, som står för lantlighet och den lägre samhällsklassen. Skillnaderna mellan karaktärerna framställs på flera nivåer och gränsen sätts mellan kvinnlig/manlig, stad/glesbygd samt högre/lägre.

Före analysen av de verbala stilistiska valen, är det värt att titta på de semiotiska elementen som hjälper till att konstruera deras identiteter. I öppningsscenen ser man bröderna körandes i Volvon, jublandes över a-kassans pengar och därför bestämmer de sig för att fira och åker till den lokala pizzerian. Det första som händer här är att deras barnslighet och slöseri med pengar påpekas; att fira a-kassans dag i pizzerian där de vill beställa en specialpizza med extra senap. Samtidigt som de svärandes säger ”fy fan, vad gott!”. Humor föds här genom att den manliga bilden av två bröder

iklädda arbetskläder kombineras med jublet över bidragspengarna och pizzan. Redan under seriens första minuter får man ett komplett paket av alla traditionella stereotyper som man ofta förknippar med Norrland och norrlänningar: arbetslösa och bidragsberoende bakåtsträvande vuxna män med onyttiga vanor att slösa bort pengar. Barnsligheten, som inte brukar finnas i det här paketet, kan tolkas som ett sätt att betona att karaktärerna är löjliga.

Samtidigt som de är barnsliga och löjliga försöker bröderna spela tuffa och bete sig manligt. När de får syn på en okänd tjej (Elin) som kommer in i pizzerian kallar storebror Leif svärande henne för ett ”sexigt kex”. Lillebror Billy vill komma ut ur bilen och lära känna henne, medan Leif stoppar honom genom att säga att det är bäst om han låter honom prata först och om de gör vad de brukar göra i sådana fall – ”säger det där om björnen” (1):

- (1) **Leif:** *((imiterar ett affärssamtal på telefon))* Ja, tjena. Ja du, jag tänkte kolla om du kan slänga över de där två miljonerna på mitt ryska konto. *((kikar på henne))* Ja, skulle de inte få plats är det bara sätta över dem på svenska kontot, det spelar ingen roll. *((kikar på henne igen))* Ja, sen kan du väl titta över investeringarna. *((kikar på henne igen))*. Ja, jag tänkte lyxhus i Spanien och tänkte kolla om de byggt klart poolen. *((Elin ler och fortsätter att äta, Leif kikar på henne igen))* Ja, jag är mellan två möten så jag måste lägga på. *((kikar på henne))* Bra, vi får höras sen då advokaten (.) eller revisor (.) revisoradvokaten. Bra. Hej.

((lägger på det simulerade samtalet och tittar rakt mot henne och verkar obekymrad. Elin kollar på mobilen, ibland tittar hon rakt mot honom, och äter))

Leif: Jaha. Hej. *((kommer närmare, verkar flörtig))*

Elin: Tja! *((viftar också med handen, sväljer maten))* (.) Hörde att du har en revisoradvokat. *((ler))*

Leif: Ja, kan man väl säga.

Elin: *((ler och nickar))* Coolt!

Leif: Ja (.) Vem är du då? Man känner inte igen ansiktet ditt, här i byn! *((ler, verkar öppen och nyfiken))*

Elin: Äh. (.) Nej, jag är från Stockholm. Jag håller på att flytta upp hit till (.) till Sörbäcken.

Leif: Till Sörbäcken?

Elin: Mmm.

Leif: Det var som fan! *((låter lycklig))*

((Billy springer in i pizzerian))

Elin: Ja. *((ler))*

Billy: Leif Öhman! *((lyfter upp handen; Leif vänder tillbaka till honom))*

Leif: Vad är det nu den här jävla kommun vill ha hjälp med? *((låter tröttsam))*

Billy: Ja, nu har det farit in en stor björnjävel på dagiset igen.

Pizzeriaägare: Va? En björn på dagiset? *((Elin ler och tittar i smyg på honom))*

Billy: Ja, nu är det total kaos, de springer runt (.) *((tittar på Elin; viftar bort med handen))* barna och fröknarna har gömt sig i en lekstuga, de är fullständigt ner stressade och livrädda *((Elin håller på att inte kunna hålla sig för skratta))* vi tänkte om du kan (.) *((djupt andetag))* komma upp och hjälpa till *((tittar på Elin))*.

Leif: Ja ((*tittar på Elin*)) nu har jag int' nåt gevär med mig här idag, så...

Billy: ((*fortsätter att övertyga; blicken hoppar mellan Leif och Billy*)) Ja, men vi tänkte kolla om du kan göra som du gjorde förra gången (.) (:) och strypa ihjäl han

((*Elin säger adjö till pizzabagaren och går ut ur pizzerian med ett leende*))

När de ser Elin gå in i pizzerian och blir helt förstummade för att de ser en okänd tjej i byn, påminner episoden oss om stereotyper som Eriksson (2010) diskuterar i sin avhandling. För det första, att man förstår Norrland som en region med mycket låg befolkningstäthet och där alla känner varandra i varje by; samt att en region med brist på kvinnlig befolkning (Eriksson 2010: 69). Deras intresse och nyfikenhet, samt vilja att göra intryck på henne leder till överdrivet manligt beteende. Manlighet är en social konstruktion som ändras över tid, men i den här episoden framställs den på ett sådant sätt som, i det verkliga samhället idag, kanske knappast skulle fungera. Här kan man se ett traditionellt machoideal: en man som diskuterar investeringar med internationella affärspartners och som funderar på att bygga klart en pool i lyxhuset i Spanien. Genom att säga att pengarna kan sättas in antingen på ett ryskt eller ett svenskt konto, får man en antydning till illegal verksamhet, vilket förknippas med maskuliniteten och passar in i de traditionella ramarna. Betoningen av fysisk kropp och dess styrka glöms inte heller bort: Billy ber Leif att döda björnen med händerna genom att strypa den, *som han gjorde förut*, och geväret är inte nödvändigt när barn och kvinnor är utsatta för livsfara.

I kontrast till hur brödernas identiteter konstrueras, står Elins prototyp. En vacker, smal, ordentlig kvinna från Stockholm som sitter på den lokala pizzerian och äter samtidigt som hon stirrar på mobilen. Brödernas framträdande får henne att ibland lyfta blicken från mobilen och fnittra åt dem, och till slut lämna lokalen medan hon skrattar. Då skapas spänningen mellan kvinnligt/manligt, stad/glesbygd och modern/traditionell, och känslan av *annanhet* föddes. Att skildra den rurala mannen som tuff, tålig, fysiskt stark och med kontroll över sin ekonomi är vanligt, som landsbygdssociologen Little (2002: 666–668) visar. Den här vanliga skildringen kan tolkas som ett sätt att ha kontroll över naturen och dess krafter, vilket är nödvändigt för att kunna leva i en sådan miljö. Bell (2007) menar att stadens feminisering ursprungligen kommer från diskursen om ”crisis of masculinity”, där vita västerländska män ur medelklassen betraktas som feminina. Följaktligen brukar staden väcka konnotationer om femininitet, men också om framsteg och modernism, vilket står i motsats till den traditionella landsbygden.

Inte bara semiotiska utan också lingvistiska resurser står i stor kontrast till den identitet som bröderna vill konstruera. Machoidentiteten kontrasterar väl med den verkliga identiteten i serien när Leif anstränger sig till att bete sig som en framgångsrik affärsman. Det kan man se på den lexikala nivån när Leif försöker använda ord som skulle passa till hans ”nyfödda” identitet, men mannen misslyckas

genom att förväxla yrkestermerna *advokat* och *revisor* och efter en paus som visar att han inser sitt misstag, att säga en blandning av dem, nämligen *revisoradvokat*, vilket gör att Elin skrattar och retar genom att fråga om det. Här kan man se att maktförhållandena ändras då Elin reagerar genom att ordet *coolt* med ett leende. Identiteten som Leif försöker konstruera blir också bräcklig när han får höra att Elin flyttar till Sörbäcken, och han reagerar positivt genom att använda svordomen *fan* och hans stil skiftar till informell.

Identitetsskiftet för den yngre brodern Billy går heller inte så bra. Genom att försöka använda en språkstil som imiterar en offentliganställd tilltalar han sin bror med namn och efternamn, vilket tyder på en formell situation. Vidare utvecklas hans identitet inte som man skulle kunna förvänta sig: hans lingvistiska repertoar associeras mer med lägre medelklass än med övre. Exempelvis uttalar han sammansättningen *björnjävel* med en svordom (vilket kan också tolkas som ett sätt att uttrycka känslor); dessutom använder han sig av de ålderdomliga formerna *dagis* och *fröknarna*, i stället för dagens vanliga standardsvenska ord *förskola* och *förskollärare/förskolans pedagog*. Övergången till användningen av de här formerna hade skett i takt med förändringarna i samhället. *Daghem*, eller förkortat – *dagis* – har en negativ konnotation i dagens språkbruk, för orden betyder ursprungligen bara vistelse under dagen, medan *förskola* handlar mer om utveckling och lärande, samt förberedelse för grundskolan. När den nya läroplanen 1998 kom med den nya formen, försvann den gamla formen ur den officiella diskursen. Dessutom fungerar inte längre ordet *dagisfröken* på grund av den negativa klangen som ordet har i sig. I den offentliga diskursen uttrycker förskollärare missnöje för att *dagisfröken* fortfarande, efter 15 år, lever kvar och används av svenskar och på det sättet förnedrar dem yrkesmässigt (En insändare av en läsare om ordet *dagis* – *Göteborgs-posten* 2011). I Billys mun låter de här icke-standardsvenska formerna ålderdomliga och bidrar till att man förstår hans identitet som bakåtsträvande.

Avslutningsvis visar stilistiskanalen av episoden den stereotypa bilden av folk från glesbygden. Genom ovan nämnda semiotiska och lingvistiska resurser anses deras figurer som underhållande karikatyrer. Till skillnad från dem skapar man stockholmarens Elins identitet på ett helt annorlunda sätt, vilket ytterligare vidgar den levande klyftan mellan stad och land.

4.2.2 Obildad

I öppningsscenen av den femte episoden i den andra säsongen (s02a05) får vi se Leif som irriterat talar i mobilen. Efter samtalet berättar han för sin bror, som just håller på att äta, att månaden kommer att bli svår på grund av höga skulder och att Billy måste vara sparsam med mat och dessutom

ser han ut som ”morsan när hon var i 8:e månaden” med en mage som står rakt ut och ”två små chips-tuttar”. Billy börjar upprört googla på stora bröst och vad han kan göra åt saken när hans blick plötsligt fastnar på en webshowannons. Billy blir direkt fångad av den och skapar ett konto. Med mammas gamla kläder och en blond peruk blir han personen bakom smeknamnet ”cute_ludmilla”. Leif är aktiv medlem på dejtingsajten och det är inte förvånande att den förste som kontaktar ”Ludmilla” är Leif, bakom användarnamnet ”love_seeker69”.

I den här episoden representeras bröderna igen på ett traditionellt sätt. Stereotyperna som bidragsberoende och med skulder upp över öronen står här i fokus. Bröderna representeras också som lättlurade och lata, vilket leder till att de letar efter ett sätt att skaffa lättförtjänta pengar. Dessutom upprepas diskursen om att män i glesbygden alltid är på jakt efter kärlek på grund av bristen på kvinnor i regionen. Tv-serien framställer de här figurerna som hopplösa när det kommer till romantiska relationer. Det här intrycket av hopplöshet och osäkerhet samt lågt självförtroende får man efter att ha sett Leifs dejtingprofil: ”Jag är en snäll miljonär som älskar jakt och kampsport. <...> Kropp: extremt vältränat. Klädstil: snygg. Favoritmat: potatis. Favoritdjur: älg. <...>”. Här blandar en vanlig person från norra Sverige sanningar (till exempel potatis, jakt och älg) med osanningar (till exempel kampsport och miljonär). Man kan se att Leif försöker en gång till vara bättre än han egentligen är.

De stereotypa förväntade egenskaperna för att skapa situationer som lockar till skratt används på den lingvistiska nivån, när Leif (som **love_seeker69**) och Billy (som **cute_ludmilla**) börjar chatta och lära känna varandra (2).

(2) **cute_ludmilla**: hello beautyfull

love_seeker69: Hello there amazing woman. Wats yor name?

cute_ludmilla: mi name is Ludmilla

((Leif till sig själv: Ludmilla...vad ett fint namn))

love_seeker69: butifull name. How mutch this kost?

((Leif till sig själv: Satan, det flyter ju på bra))

cute_ludmilla: nafing now but if you want to se sexy it kost.

love_seeker69: Why dos it kost and how mutch?

cute_ludmilla: my sister is very sick and neds medicin. 2000 kr for sexy.

((Leif till sig själv: ja, det är klart att hon behöver pengar, men ta det lugnt nu Leif och spela cool))

((Billy till sig själv: kom igen nu då, din lilla snuskforsk))

love_seeker69: Okej i understand. poor sister.

but I am not redy for sex now.

we can chat first.

I det här utdraget försöker båda figurerna skapa nya identiteter, nämligen den kvinnliga och den manliga, samt . För Billy, som skriver bakom Ludmillas namn, betyder det att han måste skifta mellan kön och försöka låta som en kvinna, medan Leif håller sig till sitt kön, medan hans verkliga identitet utmanas genom försöket att se överdrivet manlig ut (och på det sättet också sexig), som diskuterades ovan med hänsyn till hans profil.

Viktigt att nämna är att det här exemplet skiljer sig ifrån andra som jag har diskuterat ovan med tanke på att figurerna chattar och att muntlig interaktion inte förekommer. Vid första ögonkastet blir man uppmärksam på språkfel som förekommer hos båda personerna. Stavning, interpunktion och inledande versaler här ligger långt ifrån normerna i det engelska språket och det blir även svårt att hitta ett mönster bland dessa fel och hur de är konstruerade. Exempelvis saknar dessa skrivna meningar helt och hållet kommatecken hos båda två, medan stor begynnelsebokstav ibland förekommer hos Leif, medan Billy skriver helt utan dem, med undantag för sitt nyligen skapade namn. Det kan också tolkas som ett sätt att kommunicera på nätet, nämligen normer på nätet för att chatta. Sociolingvister diskuterar att kvinnors språk ligger närmare standardspråket och att de i större utsträckning följer språkreglerna (Nordberg 2005: 28), därför kan man förvänta sig att man möter dessa språkliga drag i serien när det gäller kvinnligt identitetkapande. Emellertid sker samtalet mellan dem smidigt och blir möjligt när Leif inte märker språkfel eftersom han själv saknar lingvistisk kompetens i det engelska språket.

Som man kan förvänta sig är det Leif som är initiativtagare och det är tydligt märkbart att han har en större roll i samtalet. Det kan tolkas som om han genast blir nyfiken och glad över att få ett meddelande från en kvinna och gärna vill ta tillfället i akt att lära känna henne bättre. Dessutom stämmer det också överens med ett vanligt drag i manligt språkbruk. Identiteten av hypermaskulinitet bekräftas också när Leif säger till sig själv ”ta det lugnt nu Leif och spela cool”, när det visar sig att kvinnan han chattar med, vill ha pengar.

Här uppstår också diskursen om *catfishing*, nämligen ett bedrägeri som innebär att en person med falsk identitet inleder en relation på nätet med syftet att lura den andra personen på pengar. Billy försöker skapa en snyfthistoria om en sjuk syster, vilket får åskådaren att skratta, medan Leif fortsätter, trots han förstår att hon bara är intresserad av pengar, leda samtalet och föreslår att de ska fortsätta att chatta för han är ”not redy for sex now”. På det sättet framstår hans karaktär som naiv

och lättlurad, vilket är hånfullt i seriens kontext. Vidare i avsnittet ser man att Leif bestämmer sig för att fria till ”Ludmilla”, vilket kan tyda på naivitet.

På den ideologiska nivån blir det tydligt att språket och den *språkliga okunnigheten* här spelar den mest centrala rollen för att skapa deras lantliga identitet. Humor uppstår när båda figurerna misslyckas med att skriva på engelska och när samma språkfel återkommer. Det blir ännu löjligare när man får se hur bröderna fortsätter chatta utan att märka den andres fel. Under 70- och 80-talet fick engelska ett gott anseende och förknippades med stolthet och självförtroende, vilket ledde till att Sverige tillsammans med Nederländerna toppar listan när det gäller kunskaper i engelska som andraspråk i världen (Bolton & Meierkord 2013: 94). Med tanke på det höga antalet av personer i Sverige med goda kunskaper i engelska och de positiva attityderna som engelska har i det svenska samhället, blir den gruppen av icke-talande en källa till humor. Därför associeras den lantliga identiteten med okunnighet i det globala språket engelska, samt med låg utbildning som man förknippar med dessa figurer, och till följd av detta etableras tydliga gränser mellan det lokala och globala, bildade och obildade, samt normala och löjliga.

4.2.3 Oduglig identitet till stadens saker

Hittills har man sett att seriens karaktärer ofta försöker ändra på sina identiteter och bli någon annan, och då för det mesta – bli bättre än de egentligen är. Samtals kommunikation har skett i de exemplen ovan mellan bröderna och en annan samtalsdeltagare, men i avsnitt fem av seriens första säsong (s01a05) ser man ett försök att framträda på scenen som ståuppkomiker. Ståuppkomik är ett komiskt uppträdande på en scen där en komiker talar direkt till publiken. Ståuppkomikens framträdanden kan bestå av roliga historier, anekdoter eller korta roliga repliker, så kallade *oneliners* på engelska. Vanligtvis är det komikern som berättar, men hen kan också tilltala publiken och involvera den i framträdandet. Viktigast under de här showerna är underhållningen och publikens uppmärksamhet, och i bästa fall – publikens skratt åt skämten. Språket hos ståuppkomikerna är stiliserat och i allra högsta grad välplanerat och det kräver en stark sociolingvistisk kompetens att ta sig ut ur sin vanliga språkliga repertoar för att skapa en identitet som publiken kan ta till sig och förstå.

Det är värt att påpeka att vi har en dubbel stilisering i den utvalda episoden, där skådespelarna själva försöker stilisera figurer (med identiteter av män på landsbygden) och deras påhittade figurer bestämmer sig för att uppträda på en scen i den lokala pizzerian för att göra intryck på stockholmaren. I den föregående scenen ser man att bröderna för första gången får veta vad stand-up betyder av sin

granne, stockholmaren Elin (se avsnittet 4.2.1 om deras första möte) när hon berättar att hon firade sin födelsedag på det sättet i Stockholm.

Det blir uppenbart i den situationen att de misslyckas med att förstå sina identiteter. Här ser vi Leif och Billy klädda i gammaldags färgglada blåa (Leif) och rosa (Billy) discokostymer (som tycks vara för små för dem) och stylat hår med gelé I (se Bild 7). Stövlarna har de inte på sig den här gången. I stället väljer bröderna att vara klädda i likadana omoderna spetsiga skor och på det sättet offerar de sina egna identiteter för en annan på den metaforiska nivån. Man kan ju tänka på att den här typen av klädsel kan vara ett medvetet val för ett stand-up-nummer, men när bröderna klumpigt kommer in i pizzerian och ledare i det lokala gänget får syn på dem och förlöjligar bröderna offentligt, blir deras nyskapade identiteter avvisade.

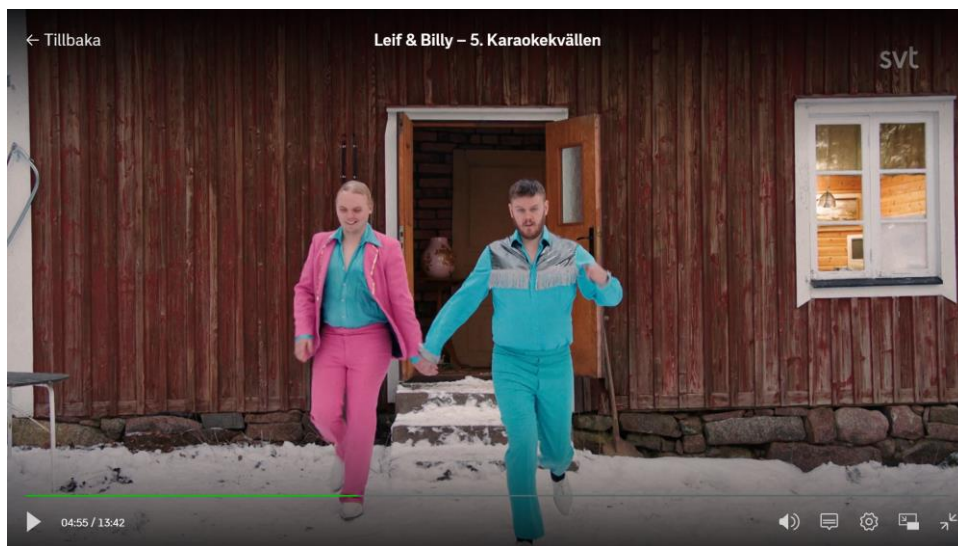

Bild 7. Discokläder till ståuppkomik framträdandet.

Ett annat viktigt index till lantlighet är kost och mat. Leif och Billy säger med mycket stolthet till stockholmaren Elin att de har sin egen specialmaträtt på pizzerian eftersom de ju är ”lokalkändisar”, som de säger. Det visar sig att i deras pizza ingår olika sorters kött och andra feta ingredienser: skinka, salami, blodkorv, bacon, bearnaisesås, ägg, majonnäs, senap och ”hela skiten på”, enligt Billy. Just ordet ”skiten” skulle kunna passa för att beskriva den här pizzan för Elin, vilket man kan anta efter hennes reaktion – en indikation på dålig smak genom mat som är fet, blandad och oraffinerad. På det sättet kan man se att deras identitet sätts i skarp kontrast och vidare skapas det en tydlig gräns mellan de olika sociala grupperna som de tillhör. Här står den lantliga identiteten också för smaklösa val när det kommer till matvanor eller klädsel, vilket tyder på den lägre socialgruppen, när man också ser *de normala och typiska* val och beteendemönster som ligger bakom Elins figur.

På den lingvistiska nivån kan man också se hur figurerna skapas. Det finns en tydlig gräns mellan smaklöshet eller okunnighet och det normala, vilket inte minst språket tyder på (3).

(3) **Leif:** Ska bara sänka den här. *((Leif försöker sänka ner mikrofonen. Det är rundgång i mikrofonen. Mikrofonen sänks; den slår till Leif i huvudet. Gänget ler, alla tittar och väntar))*

Leif: Ja (.) jag ska köra lite (.) stand-up idag. Och jag heter Leif Öhman. *((Rundgång i mikrofonen. Alla sitter tysta, bara Elin börjar peppa honom och applådera. Rundgången fortsätter))*

Leif: Ja. (.) kul att så många kunde komma ikväll.

Gängledare: *((ropandes till Leif))* Kom igen nu, tjockis-Leffe!

Leif: Ja (.) jag sprang ner på tågstation igår och (.) *((gänget som sitter i publiken skrattar))*

Gängledare: *((ropandes till Leif))* Det finns ingen tågstation i Sörbäcken, ditt pucko!

Leif: Ja (.) men buss (.) busstation då (.) och så gick jag fram till *((drar ett djupt andetag))* tågkondukt (.) eller busskonduk (.) eller tåg (.) buss (.) chauffören.

Gängledare: Men dra ett skämt då Öhman.

Leif: Ja (.) ja ta ett nytt skämt. Jag provar ett nytt.

Det språkliga beteendet som presenteras i den här utvalda episoden liknar inte det beteende som Leifs karaktär oftast brukar byggas kring. Uppträdandet på scenen och själva genren kräver specifika lingvistiska kompetenser av ståuppkomiker som Leif visserligen saknar. De här tidigare nämnda episoderna tar upp ganska privata situationer där kommunikationen sker mellan två eller tre personer, medan man nu i stället ser en situation som sker framför publiken, vilket kräver en stor avsiktlighet och planering av språkbrukaren. De semiotiska och lingvistiska drag som har beskrivits ovan i tidigare avsnitt visar de två bröderna först och främst i privata sammanhang och situationer: hemsfären och den välkända miljön i det lilla samhället Sörbäcken. Det leder till att när de befinner sig i motpolen till den privatsfären och är i en för dem ovanlig situation, blir anpassningen av deras stil till kontexten uppenbarligen mycket krävande. Den här uppgiften klarade Leif inte, trots sitt försök att inte låta som sig själv. Ironiskt nog blir det så att hans språkliga repertoar och stilistiska resurser på scenen kan relateras mer till formell stil än informell stil som tittaren börjar bli van vid: han använder inte av sig slang, svordomar och andra icke-standardformer som förekommer i den här typen av framträdandet. När det kommer till den lingvistiska nivån och ordvalen kan man se ett klart missförhållande mellan Leifs figur och den mentala bilden av en komiker på scenen som tittaren har. Den offentliga formella stilen passar normalt ihop med ett offentligt framträdande på scenen, men inte med stand-up-genren. Detta innebär att hans stilväxling sker på ett oväntat och icke-konventionellt sätt. På det sättet skapas humor när gränsen mellan lingvistiska variabler som komikern måste anpassa sig till i sitt tal, tas över. Informella ord och uttryck, svordomar, kodväxling eller andra lingvistiska val som skulle kunna tros användas hos komikern förekommer inte i Leifs tal på scenen, men i normala fall och i Leifs

verkliga liv – gärna och ofta. Dessutom är humor nära förknippad med kreativitet och fantasi där nya former och betydelser kan födas. Den språkliga kreativiteten brukar vara baserad på nya stilistiska figurer och avvikelser som stilistiska normer, som, till exempel, eufemismer, paradoxer, metaforer, ironi, ordlekar med mera (Dyner 2013: 31). Inte en enda sådan figur förekommer i stand-up-språket här och vidare i episoden på scenen.

Närmare bestämt, är det här ett klart misslyckande redan i början. Hans klumpighet (till exempel när mikrofonen slår till honom i huvudet) och förstenade kroppshållning (tittar mot golvet), tveksamhet (när han steg för steg långsamt går upp på scenen) skapar humor i sig, utan figurens avsikt och före starten på uppträdandet. Tekniska problem med mikrofonen och återkommande rundgång framställer honom som allt annat än professionell. Dessutom påminner tonfallet inte det minsta om en stand-up-komiker (Leif hostar, harklar sig, ändrar inte sitt tonfall och skämtar utan någon som helst intonation eller vitalitet) och övertyger inte publiken om sin nya identitet. Han tror inte ens själv på den efter att ha pausat länge före ordet ”stand-up”. Möjligtvis kan den här pausen signalera osäkerhet på vad han gör och vad den här genren innebär och betyder. Den här aktiviteten, som är ny för Leif, framstår som lätt för honom, vilket tyder på att han inte förstår att det krävs mycket repetition före man kommer upp på scenen och därför ser vi att karaktären överskattar sin förmåga. Dessa element gör honom till en sårbar figur, vilket leder att det lokala gänget som sitter i publiken plötsligt har möjlighet att retas med honom genom att kommentera vad han har börjat berätta. Här kan vi se en tydlig konfrontation mellan de två olika maktpositioner som uppstår: Leif, som skulle kunna förväntas leda kvällen med sin show på scenen och som har ordet och alla ögon på sig, blir förödmjukad inför alla andra av raggledaren som inte ens ger Leif ens möjlighet att försöka.

Sammanfattningsvis illustrerar den utvalda episoden återigen Leifs lantliga identitet som är fixerad och stereotypiserad, oduglig på att vara kreativ på ett lingvistiskt och icke-lingvistiskt sätt. Seriens karaktär framställs som en snäll och godhjärtad person med enkel smak, men med god vilja att göra ett gott intryck på en tjej från Stockholm genom att försöka fira hennes födelsedag med *storstadens underhållning*, nämligen stand-up-show. Emellertid skickas budskapet till tittaren att den typen av social identitet inte har möjlighet att närma sig sina lingvistiska och icke-lingvistiska kompetenser till normen för att passa till kontexten. De semiotiska och lingvistiska element som inte hänger ihop med den mentala bild av en komiker som man redan har, kan leda till att man på scenen kan skapa humor och som följd av detta – blir hånad och utskrattad. Storstadsaktiviteterna tillhör storstadsmänniskorna och de som kommer från periferin är oförmögna att utföra dem korrekt.

4.2.4 Oprofessionell

Nästa exempel på en semi-formell situation är arbetsmiljön där Leif behöver samtala med en kund (s04a01). Situationens utgångspunkt är a-kasse-pengar som inte har kommit till kontot och att ett snatteri i affären inte har gått som tänkt. Därför bestämmer bröderna sig för att det är dags att börja dra in lite pengar genom att prova att vara *entreprenörer*, som Leif kallar det. Lösning på detta blir etableringen av taxiföretaget med namnet ”Öhmans Taxi och Enterprises”. Namnet på företaget med ett engelskt ord och en vilja att bli *entreprenörer* kan tolkas som ett försök att följa dagens trender och att framstå som riktiga affärsmän. Det engelska ordet i företagsnamnet kan också tyda på deras vilja att se framgångsrika och globala ut. Men med deras försök att göra om sin Volvo till en taxi (till exempel klistermärken och en handgjord skylt av kartong på taket (se Bild 8), en gammaldags färgglad blommig filt i baksätet och kuddar), öppnas klassklyftorna igen, där män på landsbygden presenteras som odugliga när det kommer till identiteter av affär, framgång samt framsteg.

Bild 8. Öhmans Taxi och Enterprises.

Att starta ett taxiföretag och uppgradera sin Volvo var den lätta biten, medan att ha råd att tanka den tycks vara mer komplicerat. Efter att ha tankat bilen med stulet bränsle (senare avslöjas det att Billy slangade bajs ur skåpbilen i stället för bensin) får de sin första kund. Första arbetsdagen börjar inte som förväntat då Billy blir magsjuk och det är Leif som kör bilen klädd i en gammaldags kostym med en blå slips som är för kort. Sin första kund hälsar han med det engelska ordet ”welcome”, som kan tolkas som ett medvetet sätt för att verka mer kosmopolitisk. Därefter bjuder han damen på vatten och tuggummi och det blir helt klart att han inte riktigt vet hur saker och ting fungerar. Situationens

höjdpunkt är momentet där bilen går sönder och kunden börjar oroa sig för hon kommer att missa tåget (4):

(4) **Kunden:** Men du får ringa efter en ny taxi då ((*oron ökar*))

Leif: Ja, nej, det kan jag inte

Kunden: Vadå kan inte? Du måste väl ha en annan bil, jag missar ju tåget

Leif: Hör du dåligt? ((*röstläget stiger*)) va, ser jag ut som nån jävla miljonär som har tusen bilar parkerandes här någonstans, va? Det här är enda bil jag har ((*gestikulerar ivrigt med händerna*)) välkommen till verkligheten ((*låter arg, nästan skrikande*))

Kunden: Usch, är det så här behandlar du dina kunder?

Leif: Jamen, nej ((*röstläget går ner*)) det var inte det (.) hallå ((*stigton*)).

Kunden: ((*Tar sin väska och går i väg*)) Men du, Leif Öhman, jag ska anmäla dig till Konsumentverket, det ska du ha jäkligt klart för dig, jag klart göra

Leif: Jag skoja'.

Kunden: Och du ska få betala varenda krona som den här förseningen kommer att innebära för mig. Och det ska bli dyrt!

Leif: Vi kan lösa den här. Jag kan ge dig en gratisåk.

Av dialogen ovan kan man se att det krävs en mer formell stil och högre språklig kompetens i den pågående talsituationen, det förstår också karaktären själv och klär sig därför formellt. Det förväntas att Leif, som är ansvarig för situationen, och för kundens välbefinnande, ska bete sig professionellt och vara extremt artig och noga med sina lexikala varianter för att inte skapa oro och i stället lugna ner kunden. Som förväntat, efter att ha diskuterat tidigare episoder, klarar han inte av sin nya identitet som professionell chaufför och bolagets vd, vilket leder till att han misslyckas anpassa sitt språkliga och icke-språkliga beteende i den här situationen. Hans identitet konstrueras som väldigt impulsiv och med minimal självkontroll, vilket leder till vredesutbrott. På den lingvistiska nivån kan man se att stilen blir ännu mer informell och oartig än vanligt, vilket beror på hans de intensiva känslor som han upplever (förkortningen *nån*, i stället för *någon* eller *skoja'* i stället för *skojade*; svordomen *jävla*). I samband med sitt vredesutbrott och sin ilska börjar han också blandar in sitt privatliv genom att kommentera sin ekonomi, något som troligen borde undvikas i en sådan arbetssituation och hans identitet konstrueras som bräcklig, impulsiv och så oprofessionell att man samtidigt börjar tycka synd om honom (till exempel när han vänder sig om och föreslår ett gratisåk).

När det kommer till den ideologiska nivån så är samma idéer kring två motsatta poler producerade: entreprenörskap är inkompatibelt med den lantliga identiteten. Seriens figur gör en olyckad *crossing* av affärsmansidentitet och är oförmögen att duga till att anpassa sitt språkliga och icke-språkliga beteende till lämpliga krav av en framgångsrik entreprenör.

4.2.5 Skattefuskare

I de föregående avsnitten analyserades informella och semi-formella situationer. Det som är märkligt med vardagliga samtal är att man aldrig vet vad som kommer att hända under dem för det går inte att förutsäga hur samtalet ska bli och vem som ska säga vad (Wirdenäs 2008: 208). Den sista gruppen av mina utvalda episoder består av situationer som sker i offentlig sektor och det berör helt annorlunda och väldigt formell samtalsstil där maktförhållandena hos deltagarna ofta är olika.

Eftersom bröderna tycks ha många problem med myndigheter får tittaren därför ofta se sådana samtal i serien. Vidare ska två institutionella samtal (på Arbetsförmedlingen och på vårdcentralen) diskuteras och analyseras.

Ett av de mest centrala ämnena som serien återkommer till gång på gång är frågan om hur bröderna kan skaffa pengar på ett enkelt sätt när det uppstår något problem med a-kasse-pengar eller att de inte räcker till. Erikson menar (2010) att en vanlig föreställning om Norrland är ökande arbetslöshet. Hela regionen anses problematisk och i behov av ekonomiskt stöd (Eriksson 2010: 44). Därmed kan norrlänningar stämpas som bidragstagare och beroende av resten av Sverige som är ekonomiskt starkare och mer stabilt. På det sättet är maktförhållandena etablerade, vilket leder till stereotypiseringen och marginaliseringen.

Situationens utgångspunkt blir ett brev från Arbetsförmedlingen i vilket det står att bröderna inte längre ska få bidrag. Efter att ha fått veta det blir de fulla av vrede ("de ska aldrig lämna ifred") och tar sig dess kontor. En snäll och professionell kvinnlig arbetsförmedlare tilltalar Leif och undrar varför han inte har sökt jobb och hur det går med jobbsökandet för honom och hans bror (5):

- (5) **Leif:** Ja (.) jag har ju tagit lite eget ansvar och så här nu så och sökt jobb på egen hand mestadels.

Arbetsförmedlaren: Okej.

Leif: Ja (.) jag ansökte ju om att få personlig assistent (.) eller att jag skulle få va' personlig assistens till Billy då, jamen, det fick jag inte (.) så (.) och sen har jag varit ner (.) på pizzerian och tittat till om de behöver nå' ordningsvakter och så där men (.) ja (.) det är ju svårt att få ett jobb i dagens samhälle, det är inte det lättaste och sen har vi gården att ta hand om själv och så där så ((*Billy sitter tyst och nickar, Leif viftar med handen och harklar sig*)).

Billy: Ja (.) häromdan' så for det ju ner en grävling till exempel och satte sig och satte sig i elsnöret nere vid hagen. Ja (.) han var ju dö' när vi hitta' han. Han är ju dött av elchocker och köldslag så vi fick ju ta in då och tina upp med morsans gamla hårfön så att vi kunde stoppa upp han då.

Arbetsförmedlaren: ((*verkar förvirrad, rynkar på pannan*)) Men...

Leif: ((*avbryter arbetsförmedlaren*)) Och vi brukar åka i väg sen på marknan' och försöka sälja de där och få in lite pengar så där så.

Leif och Billy kommer till samtalet med arbetsförmedlaren klädda i sina vanliga arbetskläder; keps och stövlar trots att det samtalet äger rum på ett ställe där klädkod råder. Deras utseende står i skarp kontrast till arbetsförmedlaren som har en väldigt formell klädstil.

Inte desto mindre kontrasterar deras språk. Talsituationen de befinner sig i tyder på att formell stil och variabler av standardspråket är att förvänta. Den här stilen blir uppenbar hos arbetsförmedlaren, som leder samtalet och som verkar väldigt intresserad av deras situation och som är hjälpsam. Tydlig stilistisk resurs för att skapa deras identitet som obildade, bakåtsträvande och lata, samt förstärka bilden av den lägre sociala klass som de kommer ifrån, är dialektalspråket med ovanligt många icke-standardvariabler. Dialekten i den här delen är särskilt överdrivet stiliserad eftersom den förekommer mycket oftare än förut: förkortade ord (va', nå', häromdag' eller hitta') eller subjektsform på pronomen i objektsställning "han var ju dö' när vi hitta' han" istället för pronomen honom, vilket är en vanlig egenskap hos dialekterna i Norrland.

Värt att notera är att man har otypiska relationer mellan deltagarna i de institutionella samtalen. Under den typen av samtal har båda sidor av deltagarna på förhand bestämda roller med olika rättigheter och förpliktelser. Linell (1998, citerad i Wirdenäs 2008: 210) påpekar att de anses vara orienterade mot något avgörande eller en problemlösning, till exempel att betala en räkning, utreda omständigheterna kring ett brott och så vidare. Både relationer och uppgifter skiljer sig åt, det vill säga, den ena sidan har större makt eller en bättre position än den andra. När det gäller vårt exempel med bröderna så man kan se att gränsen mellan traditionella maktpositioner förskjuts. En fråga-svara-situation, där den frågande personen (i det här fallet arbetsförmedlaren) undrar hur det går, får ett svar och fortsätter för att lösa ett problem på något sätt, utspelas inte här eftersom Leif försöker ta över samtalet. Högre taltempo, höjt röstläge, långa och inte konkreta meningar kan tolkas som att han har en vilja att dominera i samtalet. Dessutom avbryter Leif kvinnan genom att inte låta henne tala trots att hennes ansiktsuttryck klart och tydligt visar att kvinnan inte är nöjd med svaret och att brödernas resonemang inte hänger ihop med det som skulle kunna förväntas av dem i den här situationen.

Trots Leifs avsikt att dominera i samtalet och kanske på det sättet också visa sig manlig, bestämd och dominerande i samtalet med en kvinna, förekommer tvekande och dröjande svar. Han rättar även sig själv och det finns också långa pauser i hans och Billys tal. Den här osäkerheten och tvivlen på sig själv kan tolkas som om han ljuger eller försöker dölja den verkliga situationen, att de möjligen inte

anstränger sig för att hitta ett jobb. Intressant nog blir det så att de inte ens tycks försöka komma på någonting som skulle kunna ge intryck som ett försök att hitta jobb, utan nämner sysselsättningar som Norrland och norrlänningar är ofta förknippade med, för det första – jakt och uppstoppning av djur. Typen av representation av norrlänningar som skickliga jägare är vanlig och hamnar ofta i fokus hos forskare. Till exempel diskuterar Eriksson (2010) hur en populär svensk film ”Jägarna” (1996) konstruerar norrländsk identitet samt reproducerar och etablerar välkända stereotyper av människor i Norrland. Hon kommer fram till att filmens karaktärer är rasistiska, sexistiska, överdrivet manliga och brutala (ibid.). Jägartemat förekommer hela tiden i den här tv-serien, men här uppfyller det en annan roll än vad de diskuterade eftersom bröderna inte alls är duktiga på jakt. Det kan man också förstå i den aktuella dialogen där Billy berättar om ett djur som inte blir skjutet utan hittas på av bröderna av en ren slump. Det kan betyda att även de traditionella mentala bilder som man har om norrlänningar (som skickliga jägare) inte fungerar här, vilket leder till att figurerna anses som löjliga.

En annan vanlig diskurs om människor från periferin som man också träffar på här är att dessa personer är ekonomiskt beroende av staten. Eriksson (2010) påpekar i sin avhandling att diskursen att Norrland är den svaga regionen jämfört med hela Sverige är frekvent och att de här stereotyperna fortfarande lever kvar i media, nyheter, film med mera. Ursprungligen kommer denna förståelse från 90-talets politiska ansatser att försöka öka nationens tillväxt i en globaliserad värld (Eriksson 2010: 148–149). Platser och människor som inte nådde upp till de högt ställda kraven ledde till stereotypisering och marginalisering (ibid.). Tv-serien om Leif och Billy bidrar till den här förståelsen när man ser dem hopplöst ljugande om de sätt som de provade för att skaffa pengar på egen hand. Den negativa bilden av de bidragsberoende vilka utnyttjar välfärdsstaten produceras också i serien. Leif berättar att han försökte bli Billys personliga assistent, men arbetsförmedlaren förstod det inte eftersom Billy är helt frisk. Klichén att ”det är svårt att få ett jobb i dagens samhälle” och att de måste ta hand om gården stämmer inte med den bilden och den livsstil som vi, som tittar, får se. När arbetsförmedlaren inte blir övertygad av deras historier om ansträngningarna att hitta jobb på egen hand, bestämmer hon sig att dra in deras a-kassa, vilket orsakar vredesutbrott hos Leif (6):

- (6) **Leif:** ((*avbryter arbetsförmedlaren*)) Jaha, så du vill skicka oss rakt ner i fattigdomsträsket igen. (.) fy fan det är ((*lågt*)) ojoj vad kul. Vilket besked man fick på förmiddag ((*högt*)) vad hade du tänkt vi ska leva på? Vad ska jag köpa snus ((*självreparation*)) eller öl ((*självreparation*)) eller mjölk ((*hummar*)) och mat och allt nu man behöver. Och Billy som är benskör och behöver näringstillskott för att ta sig upp ur sängen på morgonen. Vart ska de pengarna komma ifrån? Jag har levt med skörbjugg i tidigare fattigdomsförhållanden så (.) vad fan.

Först ska lingvistiska variabler och val analyseras. Som tidigare (5) har noterats, försöker Leif dominera i samtalet genom att avbryta henne och varken låta henne tala till punkt eller ens leda samtalet vidare. Hans språkbruk blir mer lekfullt och inte så stelt som i tidigare nämnda exempel med metaforen ”fattigdomsträsket”. Bilden av träsket präglas i vårt tänkande som hinder, hot och utmaningar vilka är svåra att ta sig ur. Ju mer man försöker hantera problem och ta sig ut ur situationen, desto mer och djupare fastnar man i den. I den här kontexten kan metaforen tolkas som en situation ur vilken det blir omöjligt för bröderna ta sig ut. Lexikala enheter som utropsorden *jaha*, *ojoj*, *vad kul*, samt svordomen *fy fan* tyder på emotionellt tal och öppna känslor, vilket är vanligare i privata samtal. Å andra sidan får man se att Leif inte blir impulsiv och arg på en gång, utan först så småningom. Om man har det tidigare analyserade exempel med kunden (4) i åtanke, så visar det sig att impulsivitet, svårigheter med problemlösning och känslöhantering är karakteristiska egenskaper hos honom. Emellertid visar lägre rösttonläge, som gradvis stiger, hans identitet helt annorlunda här. Det kan tyda på att en lösning på situationen och arbetsförmedlarens svar inte var ett oväntat besked, som skulle kunna provocera honom, eller att det har hänt förut och att bröderna kunde förutspå utgången.

Diskursen om skattefusk och bidragsberoende som människor från Norrland ofta beskylls för (Eriksson 2010), stiliseras i serien öppet, när Leif frågar hur de ska köpa öl och snus om staten drar in bidraget. Han rättar sig själv två gånger och är flera gånger länge tyst när han förstår vad han har sagt och vilka konsekvenser det kan få. På det sättet framstår hans figur inte enbart som skattefuskare, utan också som en ärlig och jordnära människa som har svårt för att ljuga och fuska, vilket leder till att karaktärernas identiteter inte skapas enbart negativt, utan snarare tilltalar sådana känslor som medlidande och att man skrattar åt dem. Ännu känsligare blir det när Leif gör ett sista försök genom att vädja till kvinnans känslor för att få tillbaka bidraget och säger att Billy är benskör, medan hans brors ansiktsuttryck visar att han hör det för första gången. Slutligen berättar Leif att han har skörbjugg (en gammal sjöfararsjukdom) och därför kan han inte förlora bidraget. De nämnda sjukdomarna som förekommer i kontexten skapar humor med tanke på den låga sannolikheten att de lider av just av dem.

För att sammanfatta den här episoden bör hänsyn tas till den ideologiska nivån. Den tydliga sociala klyftan som tittaren får se i serien upprepas ytterligare en gång. Den lingvistiska analysen visar att den norrländska dialekten stiliseras och överdrivs mer än vanligt här än i de ovan diskuterade episoderna. Med tanke på situationen, var de befinner sig, och att det i institutionella samtal gäller att använda mycket formell stil samt samarbetet mellan de båda deltagarna för att lösa den rådande

situationen. Ovan diskuterade språkliga variabler visar hur bröderna misslyckas med att skifta mellan stilarna och anpassa sig till den stil som krävs. Till skillnad från de tidigare analyserade episoderna i vilka bröderna vanligtvis försöker skaffa en annan identitet än den de egentligen har, försöker de inte på något sätt anpassa sitt utseende, beteende eller tal efter situationen. Det tolkar jag som ett sätt att reproducera den rådande stereotypen och att fördjupa den sociala klyftan mellan och på så sätt framkalla skratt.

4.2.6 Hårdnackad och samhällskritiker

Ett annat exempel på ett institutionellt samtal är det som äger rum på vårdcentralen där en frågor/svar-situation gäller. Samtal med frågor och svar (vilka är målinriktade för att olika problem ska bli lösta) är en frekvent förekommande typ av institutionella samtal i serien, och vi kan se att samtalspartnern då ofta är en kvinna. Det som är speciellt med de institutionella samtalen är asymmetriska förhållande. Exempelvis har läkaren rätt att ställa frågor och leda samtalet med patienten om hans kropp och tillstånd för att rätt behandling ska kunna föreskrivas, medan patienten måste lyssna noga och ge svar på de frågor som ställs (Wirde 2008: 210–212). Självklart är formell stil och ett sakligt förhållande nödvändigt i de där situationerna och det gäller båda de inblandande personerna.

Den situation som jag analyserar inträffar i avsnitt fem av den fjärde säsongen där den centrala händelsen är att Leif svimmar. Orsaken till att han svimmar är att han har läst brevet från Kronofogden i vilket det står att brödernas hus kommer att bli beslagttaget på grund av en stor skuld. Leif hamnar på vårdcentralen och man ser honom sittandes i behandlingsstolen. Läkaren ställer diagnos och konstaterar att Leif har en osund livsstil och att hans ensidiga diet av burkpotatis orsakar illamående och att det kommer att leda till allvarliga sjukdomar om han inte går över till en mer varierad kost (7):

(7) **Läkare:** dina levervärden har skjutit rejält i taket, ser jag. Dina sattu värden är onormalt höga. Om du inte ändrar ditt levnadsätt så kommer det här att sluta illa.

Leif: herregud.

Läkare: äter du bara burkpotatis fortfarande?

Leif: ja ((rycker på axlarna))

Det framgår också att det inte är första gången som Leif kommer till läkaren med samma problem men han vill inte ändra på sitt levnadsätt och börja leva ett mer hälsosamt liv. Dessutom tycks det som om de båda karaktärerna känner varandra. Hans kroppsspråk visar att han inte ser

burkpotatisdieten som problematisk. Följaktligen blir Leif irriterad över att behöva lyssna på henne (8):

(8) **Leif:** Okej. (.) ja, jag fattar. Men ta och skriv ut nåt piller då.

Läkare: M...

Leif: ((*Leif avbryter henne*)) Jag har inte hela dan' på mig. Jag kan int' sitta här hela tiden.

Läkaren: Men Leif (.) Det är ingenting jag kan göra bara så där. Du måste förstå att det är vikt...

Leif: ((*avbryter henne; skriker*)) Herregud! Vad vad är vad fan fick du din jävla läkarlegitimation i ett nåt jävla Kinderägg (.) eller vad är det frågan om?

((*Läkaren suckar; Leif går ut ur besöksrummet skrikandes*))

Leif: Här har man betalat skatt till den här jävla kommuniststaten hela sitt förbannade liv, men man behöver någon hjälp då får man då fan ingen! Nej, för Leif Öhman ska vi inte lägga några resurser på!

På formalitetsskalan ligger institutionella samtal högst upp där formell stil är den mest vanliga. Man kan se att formell stil inte alls förekommer i Leifs tal där förtrolig stil i stället dominerar. På de lexikala och morfologiska nivåerna visar en stor mängd förkortningar (*nåt, dan, int*) och vardagliga ord (till exempel, *fattar*, i stället för en mer standardvariant *förstår*) att Leif inte försöker ackommodera till den formella och sakliga stilen som läkaren har. Som har diskuterats i avsnittet ovan blir användandet av dialekt särskilt märkligt och överdrivet och kontrasterar mycket med stilen som läkaren använder. Tittaren får se hur hans känslor förvandlas till vrede bara för att läkaren inte vill skriva ut piller och lustigt nog blir det anledningen till varför Leif uttrycker att han *har inte hela dan* på sig, medan tittaren vet att det är tvärtom. På det sättet får vi se den här karaktären som en hårdnackad person som vägrar att ta emot råd eller att börja ändra sitt liv och att själv ta ansvar och som är omedveten och inflexibel vad gäller hälsofrågor. Man kan även tolka det som bristfällig utbildning.

Frågor och svar-schemat för institutionella samtal där båda sidor samarbetar för att ställa diagnos och göra en åtgärdsplan som syftar till förbättring ligger helt utanför det som man ser i episoden. Det faktum att Leif konstant avbryter läkaren och att hans tonfall stiger ända till vredesutbrott påminner oss om episoden med kunden i taxin eller samtalet med arbetsförmedlaren, vilka har diskuterats i kapitlen ovan. Om hans hetta känslor tyder på också livligt gestikulerande med händerna och snabba ögonrörelser. När rösten höjs och talaren verkar upprörd, då kommer också en mängd svordomar (*jävla, förbannade, fan*), som i Leifs språkbruk är vanligt, vilket analysen visar. I jämförelse med de andra episoderna så förekommer svordomar mest frekvent här. Intressant nog blir det så att den här gången är svordomarna och vreden riktade mot både den specifika personen (läkaren) och mot det svenska samhället och staten. Andersson (2000) klassificerar svordomar i tre kategorier för att svara på frågan varför man svär, nämligen: det kan vara antingen psykologiska, sociala eller språkliga

motiv. Vidare hävdar forskaren att situationer där man vill smäda eller skälla på en annan person är svårare att tolka och klassificera (Andersson 2000: 115–116). Därför kan man tycka att motiveringen till användandet av svordomar i episoden också kan vara dubbelt. Dels tolkar jag det så att Leifs svärande har ett psykologiskt motiv för att ge utlopp för de känslor han har: irritation och vrede över läkaren som inte vill skriva ut receptet. Dels en rädsla att bli allvarligt sjuk. Å andra sidan riktar patienten sitt svärande och sitt höga röstläge direkt mot läkaren och överöser henne med svordomar och förolämpande ord. Det sociala motivet tolkar jag för Leif uttalar sig på ett välformulerat sätt och förnedrar henne i hennes roll som yrkesperson genom att ifrågasätta hennes kompetens som läkare. Det kan gälla såväl hans vilja att bete sig manligt, vilket, som analysen hittills har visat, är en ofta förekommande egenskap hos honom. Sund livsstil och fokus på hälsosam mat stämmer inte med den hypermaskulina bilden han vill identifiera sig med. Till sist riktar seriens karaktär sin vrede mot *kommuniststaten*, som han uttrycker sig. Att avsäga sig sitt eget ansvar och att vara beroende av staten, samt att utnyttja välfärdssystemet har man sett i den tidigare diskuterade episoden som äger rum på Arbetsförmedlingen (se avsnittet ovan). Hans tunga kritik mot staten genom att kalla den för kommunistisk är svårt att tolka som annat än att han är arg och vill använda ett nedsättande uttryck. På det sättet vill han uttrycka sitt missnöje med sin status i samhället och skyller på staten, trots att det inte stämmer med verkligheten, när han säger att har betalat skatt hela sitt liv. Återigen vill karaktären visa en bättre bild av sig själv än den faktiska och då skapas humor genom att Leifs resonemang kring skattebetalande inte stämmer med den verkliga situationen.

På den ideologiska nivån i den här episoden så upptäcker jag inga nya ideologier eller ideologier som skulle skilja sig ifrån dem som redan har diskuterats. Skildringen av mannen i glesbygd grundas på det sättet som kan skapa skratt och underhålla tittaren: exempelvis, att seriens karaktär byggs som en oartig, hårdnackad person som skjuter ifrån sig ansvaret och skyller på staten, medan hen samtidigt utnyttjar systemet. Stilistiska variabler som man brukar tillämpa på den lägre socialklassen förekommer överdrivet mycket i hans språkliga repertoar och på det sättet förstärks identiteten av människan i periferin som ”den andre”.

5 Sammanfattande diskussion

Denna sociolingvistiska magisterstudie har undersökt hur den lantliga identiteten konstrueras och stiliseras i den populära svenska tv-serien om bröderna ”Leif & Billy” i Norrland (2017–2021), samt de språkideologier som råder inom den här typen av stilisering.

Analysen av semiotiska tecken och språkliga samt paraspråkliga drag visar att den norrländska identiteten konstrueras på ett i allra högsta grad stereotypt sätt (se Tabell 3 nedan).

Semiotiska och lingvistiska stilkonstruktionsresurser	Stilisering av människor på glesbygden
Utseende	Arbetskläder, stövlar, keps, rufsigt hår, orakade ansikten, övervikt
Sysselsättning	Bidragsberoende
Intresse	Jakt och fiske (i vilket de oftast saknar kunskaper), videospel, internetdejting, drickande, porrtidningar
Boende och inredning	En gammal svensk stuga med läckande tak som är i behov av renovering, gammaldags inredning med stoppade djur överallt
Kost	Burkpotatis, pizza, öl
Språket	Överdriven norrländsk dialekt, fixerad lingvistisk repertoar
Engelska	Saknar kunskaper, trots att de har lingvistisk kompetens i engelska och förstår
Ackommodation	Inte försöker ackommodera enligt situationen, men när de väl vill göra det – alltid misslyckas
Lingvistisk repertoar och stil	Fixerad lingvistisk repertoar, informella ord och vardagliga uttryck, svordomar
Röstläge vid vredesutbrott	Hög, intensiv, aggressiv
Kroppsställning	Livligt gestikulerande med händerna, snabba ögonrörelser, dålig hållning

Tabell 3. *Semiotiska och lingvistiska stilkonstruktionsresurser.*

Seriens norrlänningar sätts i skarp kontrast till människor från staden (och på det sättet också till resten av Sverige) då seriens karaktärer får många olika negativa egenskaper (exempelvis anses vara

bakåtsträvande, omoderna, obildade, oprofessionella, hårdnackade, oartiga och bidragsberoende) och – med andra ord – på alla möjliga sätt och vis är odugliga. Även inom de områden där norrlänningar ofta har en högre kompetens, nämligen jakt och fiske, har de här huvudkaraktärerna inte mycket att hämta. Till följd av detta förstår tittaren Leifs och Billys identiteter som ett objekt för hån och skratt, då de inte har förmågan att stå upp emot kraven i sammanhanget. Något som återkommer frekvent i seriens handling är deras misslyckade försök att förändra sin identitet till en annan och på det sättet ser vi dem som väldigt statistiska figurer. Det tolkar jag som ett sätt att betona deras *annanhet* och lantlighet, och därmed framstår de också som ärliga och naiva stackars människor som dessutom väcker medlidande hos tittarna.

På den lingvistiska nivån ser vi att karaktärernas språk och lingvistiska val också fungerar som bidragande faktorer till att skapa humor och väcka skratt. Den informella stilen, de dialektala variablerna och andra icke-standardformer samt begränsade kunskaper i engelska och en fixerad lingvistisk repertoar bidrar till att de traditionella språkideologierna stärks. Det är omöjligt för bröderna att skifta mellan stilarna och närma sig sina språkliga och icke-språkliga kompetenser till normen för att passa till kontexten eller för att passa in till ”storstadens aktiviteter” eller globala trender. Idéen om det enda bästa språket (det vill säga, standardspråket) eller bättre variabler sprids vidare när språket blir ett verktyg för att skapa humor och de stilistiska variablerna som man brukar tillägna lägre sociala klasser förekommer överdrivet mycket i karaktärernas språkliga repertoar.

Som forskningen visar, är humor alltid riktad till någonting (person, institution, ideologi eller beteende med mera) som hamnar utanför det som anses vara *normen* (Archakis 2014 et. al.). En tydlig gräns mellan de här polerna mellan det normala och det icke-normala (löjliga) dras i den här serien. Budskapet skickas till tittaren om hur hen måste tala, vilken livsstil hen måste ha eller hur hen förväntas bete sig för att inte bli hånad. Man ser att den här stiliseringen av männen i glesbygd bidrar till att de traditionella språkideologierna som förmedlas i serien stärks i stället för att bli omformade eller utmanade. Därmed fördjupas klyftan mellan vi/de andra, stad/glesbygd och lägre/högre socialklass.

Dessutom, när man sätter den här studien och dess resultat i dialog med de nutida sociolingvistiska forskningsstudierna om språket i fiktionen och dess roll i den språkliga förändringen, så ser man att den stereotypa synen på icke-standardspråktalare förstärks och reproduceras, vilket utgör en kontrast till diskuterade förändringar i språkideologierna i senmodernismen och vilket också stöds av tidigare studier i ämnet (till exempel Tsiplakou & Ioannidou 2012; Stamou 2011 med mera). Att tendensen som iakttas i andra språksamhällen, att icke-standardspråktalare inte nödvändigtvis framställs ur ett

negativt perspektiv, inte påträffas i den här studien där dialekt och icke-standardformer används i syfte att uppnå en komisk effekt.

Vidare studier bör göras på hur icke-standardpråktalare stiliseras i det svenska språksamhället, för det saknas svenska forskningsstudier i ämnet över huvud taget. I framtida forskning kan man också undersöka mediernas inflytande på språkideologier i olika genrer av fiktion och titta på om den här motsatsförhållandet mellan standard-/icke-standardpråket ändras och utmanas.

6 Litteraturlista

Agha, A. (2000). The Social Life of Cultural Value. *Language and Communication* 23(3-4), 231–273.

Andersson, L. G. (2000). Fult språk: svordomar, dialekter och annat ont. Stockholm: Carlssons.

Androutsopoulos, J. (2012). Introduction: Language and society in cinematic discourse. *Multilingua*, 31(2-3), 139-154. <https://doi.org/10.1515/multi-2012-0007>.

Archakis, A., Lampropoulou, S., Tsakona, V., & Tsami, V. (2014). Linguistic varieties in style: Humorous representations in Greek mass culture texts. *Discourse, Context & Media* 3, 46–55.

Auer, P. (2007). *Style and Social Identities*. Berlin, New York: De Gruyter Mouton.

Bell, A. (1992). Hit and miss: Referee design in the dialects of New Zealand television advertisements. *Language & Communication* 12(3-4), 327–340. doi: 10.1016/0271-5309(92)90020-a

Bijvoet, E. (2008). Attityder till språk. I: Eva Sundgren (Red.), *Sociolingvistik* (s. 113–143). Stockholm: Liber.

Bolton, K., Meierkord, C. (2013). English in contemporary Sweden: Perceptions, policies, and narrated practices. *Sociolinguistics* 17, 93–117. <https://doi.org/10.1111/josl.12014>

Coupland, N. (2001). Dialect Stylization in Radio Talk. *Language in Society* 30(3), 345–375.

Coupland, N. (2007). *Style. Language Variation and Identity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Coupland, N. (2009). Dialects, standards and social change. In: Maegaard, Marie, Gregersen, Frans, Quist, Pia & Jørgensen, J. Normann (red.) *Language attitudes, standardization and language change. Perspectives on themes raised by Tore Kristiansen on the occasion of his 60th birthday* (pp. 27–49). Oslo: Novus.

- Coupland, N. (2014). Sociolinguistic Change, Vernacularization And Broadcast British Media. In J. Androutsopoulos (Ed.), *Mediatization and Sociolinguistic Change* (pp. 67-96). Berlin, Boston: De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110346831.67>
- Eckert, P. (2002). Style and social meaning. In: P. Eckert & J. Rickford (Eds.), *Style and Sociolinguistic Variation* (pp. 119–126). Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi:10.1017/CBO9780511613258.008>.
- Eriksson, M. (2010). (Re)producing a periphery: popular representations of the Swedish North. Doktorsavhandling, Umeå universitet, Kulturgeografiska institutionen. Hämtad från: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:umu:diva-36502>
- Giles H., Powesland P. (1997). Accommodation Theory. In: Coupland N., Jaworski A. (Eds.) *Sociolinguistics. Modern Linguistics Series* (pp. 232–239). London: Palgrave. https://doi.org/10.1007/978-1-349-25582-5_19
- Harkins, A. (2004). Hillbilly: A Cultural History of an American Icon. Oxford: University Press.
- Hewstone M., Giles H. (1997). Social Groups and Social Stereotypes. In: Coupland N., Jaworski A. (Eds). *Sociolinguistics. Modern Linguistics Series* (pp. 232–239). London: Palgrave.
- Jaspers, J., & Van Hoof, S. (2020). Style and stylisation. In: K. Tusting (Ed.), *The Routledge handbook of linguistic ethnography* (pp. 109–145). London/New York: Routledge.
- Kristiansen, T. (2014). Does Mediated Language Influence Immediate Language?. In: J. Androutsopoulos (Ed.), *Mediatization and Sociolinguistic Change* (pp. 99–126). Berlin, Boston: De Gruyter. <https://doi.org/10.1515/9783110346831.99>.
- Labov, W. (1972). Sociolinguistic patterns. Oxford: Blackwell.
- Linell, P. (1998). Approaching dialogue: Talk, interaction and contexts in dialogical perspectives. Amsterdam: J. Benjamins Pub. Co.
- Little, J. (2002). Rural geography: rural gender identity and the performance of masculinity and femininity in the countryside. *Progress in Human Geography* 26(5), 665–670.

- Poussa, P. (2000). Dickens as sociolinguist: dialect in David Copperfield. In: Taavitsainen, I., Melchers, G., Pahta, P. (Eds.), *Writing in Nonstandard English* (pp. 27–44). Amsterdam: John Benjamins.
- Rampton, B. (1999). Styling the other: Introduction. *Journal of Sociolinguistics* 3, 421–427.
- Rampton, B. (2009). Interaction ritual and not just artful performance in crossing and stylization. *Language in Society* 38(2), 149–175.
- Silverstein, M. (1979). Language structure and linguistic ideology. In P. Clyne, W. Hanks and C. Hofbauer (Eds.), *The elements: A parasection on linguistic units and levels* (pp.193–247). Chicago: Chicago Linguistic Society.
- Silverstein, M. (2003). Indexical order and the dialectics of sociolinguistic life. *Language and Communication* 23, 193–229.
- Stamou, A. (2011). Speech style and the construction of social division: Evidence from Greek television. *Language & Communication* 31(4), 329–344.
- Stamou, A. G. (2018). Sociolinguistics of fiction. *Discourse, Context & Media* 23, 1–5.
- Stenberg-Sirén, J. (2018). Språk och språkideologier i radio och tv: Standardspråk och språkstandarder i finlandssvenska radio- och tv-nyheter. Doktorsavhandling, Helsingfors universitet, Nordica. Hämtad från: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-4009-8>.
- Tamasi, S. (2001). Huck doesn't sound like himself: consistency in the literary dialect of Mark Twain. *Language & Literature* 10, 129–144.
- Thøgersen, J., Coupland, N., & Mortensen, J. (2016). Introduction: Style, media and language ideologies. In: Thøgersen, J., Coupland, N. & Mortensen, J. (Eds.) *Style, Media and Language Ideologies* (pp. 11–49). Oslo: Novus Forlag.
- Tsiplakou, S., Ioannidou, E. (2012). Stylizing Stylization: The Case of "Aigia Fuxia". *Multilingua: Journal of Cross-Cultural and Interlanguage Communication* 31(2), 277–299.
- Vaicekauskienė, L., Aliūkaitė D. (2013). Overt and covert evaluation of language varieties in the Lithuanian speech community. In Tore Kristiansen and Stefan Grondelaers (Eds.) *Language (De)Standardisation in Late Modern Europe: Experimental Studies* (pp. 97–124). Oslo: Novus.

Vaicekauskienė, L., Subačius, G., Nevinskaitė, L. (2017). Apie kalbos idealą, standartą ir kaitą. In L. Vaicekauskienė (Ed.). *Lietuvių kalbos idealai : kaip keitėsi geriausios kalbos idėja* (pp. 21-59). Vilnius: Naujasis židinys-Aidai.

Van Gijssel, S., Speelman, D., Geeraerts, D. (2008). Style shifting in commercials. *Journal of Pragmatics* 40, 205–226.

Wirdeņār, K. (2008). Samtal och samtalsforskning. I: Eva Sundgren (Ed.), *Sociolingvistik* (s. 185–220). Stockholm: Liber.

7 Källor

”Leif & Billy”-intervju med SVT 2018. Pettersson, L. 2018. ”Leif & Billy” pratar med SVT – om tredje säsong av succén. *Aftonbladet*, 9 februari. Hämtad: <https://www.aftonbladet.se/nojesbladet/a/5VGlnW/leif--billy-pratar-med-svt--om-tredje-sasong-av-succen>. [2021-03-01].

”Leif och Billy” vann kategorin ”Årets Humorprogram” – *SVT nyheter* 2020. Zangana, B. 2020. SVT kammade hem sju priser på Kristallengalan. *SVT nyheter*, 27 augusti. Hämtad: <https://www.svt.se/kultur/svt-kammade-hem-priser-pa-kristallengalan>. [2021-03-01].

En insändare av en läsare om ordet *dagis* – *Göteborgs-posten* 2011. N, M. 2011. Sluta att kalla oss dagisfröknar. *Göteborgs-posten*, 14 oktober. Hämtad: <https://www.gp.se/fria-ord/sluta-att-kalla-oss-dagisfr%C3%B6knar-1.859959>. [2021-03-01].

Eriksson, K., Svensson, A., Wiman., J. 2017–2020. Leif & Billy. SVT. Hämtad: <https://www.svtplay.se/leif-och-billy>.

Norrland. Wikipedia. Hämtad: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Sverigekarta-Landsdelar_Norrland.svg#/media/Fil:Sverigekarta-Landsdelar_Norrland.svg. [2021-03-01].

Rekordsiffror för ”Leif & Billy” – *Vimmerby Tidning* 2019. Strömsten, M. 2019. Rekordsiffror och premiär för ny serie. *Vimmerby Tidning*, 2 mars. Hämtad: <https://vimmerbytidning.se/nyheter/vimmerby/rekordsiffror-och-premiar-for-ny-serie-om5831905.aspx>. [2021-03-01].

8 Santrauka

Iš kokių norlandiečių juokiamasi? Stilizuota kaimo žmogaus reprezentacija švedų televizijos seriale „Leif & Billy”

Negatyvus paveikslas apie Švedijos šiaurėje - Norlande - gyvenančius žmones plėtojamas ir šiandien. Norlandas įvairiuose diskursuose apibūdinamas kaip neproduktyvus, silpnas periferinis Švedijos regionas, kenčiantis nuo bedarbystės ir aktyvios gyventojų emigracijos, o tipinis norlandietis vaizduojamas kaip nemodernus, neišsilavinęs bedarbis (Eriksson 2010). Medijos užima vis svarbesnę vietą žmonių gyvenimuose ir yra dažnai vadinamos visuomenės atspindžiu. Jos gali tapti įrankiu skleisti, kvestionuoti, kurti bei kitaip veikti visuomenėje vyraujančias ideologijas. Pastebėtina, jog medijos veikia bei formuoja ir sociolingvistinę aplinką (Coupland 2007), dėl ko šis tyrimų laukas pritraukia vis daugiau sociolingvistų dėmesio. Šiame magistro darbe analizuojama stilizuota kaimo žmogaus reprezentacija populiariame švedų televizijos seriale „Leif & Billy” (2017-2020). Siekiama išsiaiškinti, kokios stiliaus konstravimo priemonės pasitelkiamos kaimo žmogaus vaizdavimui šiame seriale bei kokias kalbines ideologijas implikuoja šis stilizavimas.

Šiuolaikiniai tyrėjai siūlo išplėsti stiliaus sąvoką bei socialiai reikšmingais laikyti bei į analizę įtraukti ir nekalbinius elementus, tokius kaip aprangą, šukuoseną, gestus, mimikas, laikyseną bei kita (Eckert 2002, Auer 2007, Coupland 2007), todėl darbe aptariami tiek lingvistiniai, tiek nelingvistiniai kaimo žmogaus tapatybei kurti naudojami elementai. Tyrimo metu buvo peržiūrėtos 34 seriale serijos bei pagal formalumo-neformalumo skalę išsirinkti šeši epizodai gilesnei sociolingvistinei analizei pagal išsikeltus kriterijus.

Tyrimas rodo, jog seriale personažai vaizduojami visomis prasmėmis *kitokie*, t.y. esantys už įprastų normų ribų ir dėl to keliantys juoką. Juos matome kaip nemodernius, neišsilavinusius, neprofesionalius, šiurkščius, perdėtai vyriškus ar priklausomus nuo pašalpų tingius bedarbius. Ironija kuriama iš jų nesėkmingų bandymų keisti savo tapatybę ir priklausomai nuo situacijos ir akomoduoti, vaizduojant juos kaip nevykėlius. Pastebėtina, jog humoro kūrimo įrankiu tampa ir kalba. Neformalus kalbos stilius ir leksika, nestandartinės kalbos formos, ribotos anglų kalbos žinios bei kiti lingvistiniai elementai, įprastai priskiriami žemesnei socialiniai klasei, prisideda prie veikėjų stereotipizavimo bei komiško efekto kūrimo, sustiprinant standartinės kalbos ideologiją bei nubrėžiant ribas jie/mes, miestas/kaimas, aukštesnė/žemesnė socialinė klasė ar standartinė/nestandartinė kalba.

Transkriptionsprinciper

(.) – mikropaus längre än 0,5 sekunder

(()) – mina egna metakommentarer

. – fallande intonation

? – stigande intonation

! – högre röstläge

, – fortsättningsintonation

... – markerar att text har utelämnats

? – frågeintonation